

PRIMORSKI DNEVNIK
je začel izhajati v Trstu
13. maja 1945, njegov
predhodnik PARTIZANSKI
DNEVNIK pa 26. novem-
bra 1943 v vasi Zakriž nad
Cerknim, razmnožen na
ciklostil. Od 5. do 17. sep-
tembra 1944 se je tiskal
v tiskarni »Doberdob«
v Govcu pri Gorenji Trebu-
ši, od 18. septembra 1944
do 1. maja 1945 v tiskarni
»Slovenija« pod Vojskim
pri Idriji, do 8. maja 1945
pa v osvobojenem Trstu,
kjer je izšla zadnja števil-
ka. Bil je edini tiskani par-
tizanski DNEVNIK v za-
sužnjeni Evropi.

primor

18-08-1992

OSREDNJA KNJIŽNICA

P.P. 132

66001

KOPER

dnevnik

hi 6 - PP 559
96-600
D1
18

raggio 1
382-535723
8

U. Ristori 28
Tel. (0432) 731190
Fax 0432/730462

Poština plačana v gotovini
Abb. postale 1 gruppo

Cena 1.200 lir - Leto XLVIII. št. 190 (14.281)

Trst, torek, 18. avgusta 1992

Medtem ko so inšpektorji OZN zaključili preiskavo v Bagdadu Napetost med ZDA in Irakom še zmeraj ogroža mir v Zalivu

**Ameriški predsednik uporabil nov argument zoper Irak: zatiranje šiitov
V Kuvajtu se nadaljujejo manevri, v katerih sodelujejo tudi ZDA in VB**

Ameriški tanki na vojaških manevrih v Kuvajtu

(Telefoto AP)

BAGDAD — Ekipa inšpektorjev OZN je včeraj zaključila preiskavo, ki jo je po nalogu svetovne organizacije vodila v Bagdadu. Vodja ekipe Nikita Smidovič ni razkril podrobnosti preiskave, poudaril pa je, da med iraško vlado in inšpektorji ni prišlo do nobenega incidenta. Dodal je tudi, da je ekipa našla nove koristne podatke o iraških raketnih programih. O zaključkih preiskave bo poročal šele v naslednjih dneh.

Ameriški predsednik George Bush je medtem uporabil nov argument zoper Bagdad; glasno je obsodil represalije iraškega letalstva proti šiitskim gverilcem na jugu države in izjavil, da tega ne bo dopuščal. Bagdad je pozval, naj ne pošilja vojaških letal južno od 32. vzporednika. Bush je potrdil, da ZDA pripravljajo »močan odgovor«
zoper Irak, če bo potrebno pa se bodo — v skladu z resolucijo OZN — poslužile sile.

Precej odločni sta tudi Francija in Velika Britanija. Britanski vladni viri trdijo, da so njena vojaška letala pripravljena, da v vsakem trenutku poletijo na krizno zalivsko območje. Včeraj je v Kuvajt prispela torpedovka Edinburgh, ki bo te dni sodelovala na skupnih kuvajtsko — britanskih manevrih. V Kuvajtu je tudi 2.400 ameriških marincev, ki prav tako sodelujejo na skupnih manevrih.

George Bush na vse ali nič

Z letalskim in raketnim napadom na Jajce srbske sile ubile najmanj 20 ljudi Konvoj s humanitarno pomočjo v Goraždu Spopadi se nadaljujejo z nezmanjšano silo

SARAJEVO — Medtem ko se svetovna politika in diplomacija trudita, da bi krizo v nedanji Jugoslaviji rešili na čim bolj neboleč način, pa boji v BiH in na Hrvaškem ne ponehajo. Sarajevo, Livno, Goražde, Foča, Brčko, Banjaluka, Jajce, Slavonski Brod in drugi kraji so tarča nenehnih napadov. Nad Jajce in Goražde sta včeraj z banjaluškega letališča prileteli dve skupini letal z zažigalnimi bombami, na samo Jajce pa je bila poleg raket zemlja-zemlja in zemlja-zrak odvržena tudi raketa dometa »luna«, pri čemer je življenje izgubilo najmanj 20 ljudi. Kljub temu se je konvoju s humanitarno pomočjo le uspelo prebiti do Goražda, katerega 70 tisoč prebivalcev je tako po štirih mesecih dobilo najnujnejše. Med raztovarjanjem petih tovornjakov, ki so bili v spremstvu Unproforja, je bil izveden napad, pri čemer so bili pred mestno ambulanto ubiti štirje otroci. Pri vračanju konvoja v Sarajevo pa so pri mostu, 15 kilometrov od Goražda, morali priskočiti na pomoč francoski strokovnjaki oziroma čistilci min in oklepni transporterji, saj so bosensko-hercegovski teritorialci zavrnili ukaz, naj razminirajo most. Včeraj

zjutraj se je konvoj vrnil v Sarajevo. V glavnem mestu BiH je kritično z oskrbo vode in elektrike, brez katere so tudi najvitalnejše ustanove. V nedeljo je imelo električno energijo samo pet odstotkov sarajevskih porabnikov. Večino okvar morajo popravljati v spremstvu Unproforja, vodo pa dovažajo v cisternah.

Prav iz Sarajeva, kjer odmevajo eksplozije topniških in minometnih granat je prišla novica, da ima ta država od včeraj nov denar — bosensko-hercegovski dinar. V obtoč so, kot je sporočila Narodna banka BiH, dali bankovce po 10, 25, 50, 100, 500 in 1000 apoenov, ki naj bi dosedanje jugoslovanske dinarje zamenjali v osmih dneh. Občani lahko naenkrat zamenjajo po 50 tisoč JUD. BH dinar velja 10 JUD, za en hrvatski dinar je treba odšteti dva BH dinarja, sto nemških mark pa stane 35 tisoč BH dinarjev. Zaenkrat so v obtoku samo bankovci, ki so bili natisnjeni v Sloveniji, saj za kovance še ni tehničnih možnosti. Novega denarja pa ne bo priznala država Hercegovina, katere vodstvo se je preselilo v mesto Grude. Kot poročajo, naj bi se vodji srbske in

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

V Goraždu so toplo sprejeli modre čelade

(AP)

Obrambni minister Salvo Andò neizprosen: na Sardinijo je poslal okrepitve Atentat na vojake še vedno buri duhove

NUORO — Na Sardiniji in drugod po državi se še vedno ni podela zaskrbljenost zaradi atentata, v katerem je za veliki šmaren v kraju Lula pri Nuoru bilo ranjenih šest vojakov brigade Gorizia. Zaskrbljenost je precej upravičena, saj je to že drugo nasilno dejanje nad pripadniki oboroženih sil v tednu dni. Preiskava zoper storilce obeh nasilnih dejanj je doslej bila brezuspešna; gotovo je le, da nasilje proti pripadnikom italijanske vojske (na sliki AP eden od teh) ima nekaj skupnih imenovalcev. O tem naj bi pričala nekatera vandalska dejanja zoper cestne

vojaške znake, dejanja, ki so v okolici Lule bila v prejšnjih tednih kar pogosta. Preiskovalci skušajo sedaj na vse kriptje zmanjšati pomen obeh krvavih dogodkov, saj bi — po njihovem mnenju — pretirana medijska pozornost bila celo škodljiva. Če bi do tega prišlo, bi lokalne skupnice, ki delujejo zoper oborožene sile, imele nedvomno veliko več spodbude. Kakorkoli že, preiskovalci so prepričani, da je treba storilce atentatov iskati v »domačih«
krogih, začeti pri tistih, ki imajo za sabo že kazniva dejanja. V Luli in njeni okolici je namreč v zadnjih šestih letih prišlo do več nasilnih dejanj.

Žrtve so bili zlasti občinski upravitelji. Odgovornost za atentata so doslej prevzele nekatere skupine, vendar preiskovalci dvomijo o njihovi verodostojnosti.

Velikošmarenški atentat je povzročil reakcije tudi v rimskih krogih. Giovanni Russo Spena (SKP) je zahteval umik vojaških enot, ki sodelujejo v misiji Forza Paris. Omenjena misija (njen cilj je okrepiti boj proti organiziranemu kriminalu) naj bi se namreč — vsaj po njegovem mnenju — popolnoma izrodila. Nasprotnega mnenja pa je obrambni minister Andò, ki je na otok že poslal nov kontingent karabinjerjev.

HOUSTON — Bushevo poslanstvo je preprosto in zapleteno hkrati. Včeraj je priletel v Houston (na sliki s soprogo Barbaro), kjer te že konvencija republikanske stranke, ki jo pretresajo globoki dvomi glede izida predsedniških volitev, saj se boje, da jih bodo demokrati pohodili. Po dvanajstih letih, kolikor jih je prebil v Beli hiši, mora zdaj pojasniti, kdo pravzaprav je, kam hoče usmeriti domovino. To je dolžan razložiti predvsem »velikoameriškem«
jedru, ki le ni tako naivno, da bi verjelo v iraško avanturo kot v odrešilno bilko ameriške veličine. Bush mora iz Teksasa sporočiti volivcem, da je zanesljiv kandidat za nasledstvo samega sebe. Breme je zlasti v poraznih posledicah predvolilne kampanje, med katero je poudarjal načeli »spremembe«
in »izkustev«
- sporočili, ki nista bili udejanjeni in sta se ob protislovnosti samoizničili. V Astrodu, velikanskem stadionu, ki naj bi arhitektonsko spominjal na rimski kolosej, vlada cirkuško razpoloženje, vendar je za razposajenostjo doumeti nelagodje, strah. Bush bo moral tod v četrtek zjamčiti, da njegovega obstanka na predsedniškem položaju ne opravičuje le zmaga nad Sadamom oziroma samopodrditev moža, ki zna s trdo roko obvladati ostro mednarodno krizo; povprečnemu Američanu bo dolžan dopovedati, da so nekateri notranji problemi pomembnejši kot pa Irak: gospodarska kriza, bohotenje kriminala, bankrot socialnih storitev. Zamenjavanje teh bistvenih vprašanj je potlačilo Bushevo popularnost z začetnih in rekordnih 90% na pičlih 33%, obenem pa močno povzdignilo »imidž«
demokratskega kandidata Clintona. »Bush mora iznajti samega sebe«, je dejal znan politični izvedenec s pripombo, da mu je to v preteklosti že uspelo. Toda prej ni bilo takih razdorov v republikanski stranki: njen kongres se je začel v znamenju ideoloških odklonov, celo identitetne krize, srditih spopadov okoli problema prekinitve nosečnosti in dvomov v verodostojnost predsedniških kandidatov. Mladostna vedrina in samozaupanje republikancev sta splahnela, vera v to stranko kot »naravno vladno stranko«
se je razblinila. Res bo potrebna iznajdba: 92% Američanov je prepričanih, da je potrebna korenita sprememba, ne pa best-seller »Millie's Book«
- spomini Bushevega psička.

Ob obletnici propadlega poskusa državnega prevrata v bivši Sovjetski zvezi Gorbačov postavil na zatožno klop pučiste in sedanje rusko vodstvo

MOSKVA — Ob prvi obletnici spodletelega moskovskega prevrata je bivši sovjetski predsednik Mihail Gorbačov priredil tiskovno konferenco, ki bo, kot kaže, zagotovo povzročila reakcije. Gorbačov tokrat ni skopalil s kritikami, saj je grajal tako tiste, ki so poskusili izvesti prevrat kot one, ki so ga nasledili na krmilu države.

Pučistom je Gorbačov očital marsikaj; najbolj jim je zameril, da so s pučističnim poskusom preprečili podpis sporazuma, s katerim bi ustanovili novo zvezo suverenih držav. Avgustovski dogodki so poleg tega izničili korenito preobrazbo KPSZ, predvsem pa onemogočili konkretne spremembe na gospodarskem področju. Anatolija Lukanova, zakulisnega podpihovalca prevrata, je Gorbačov kratkoma označil za izdajalca. Tudi do sedanjih ruskih voditeljev je bil oster. Gospodarske reforme predsednika Jelcina so —

po Gorbačovovem mnenju — povsem propadle, tako da se Rusija nahaja v kaotičnem stanju. Tudi koncept SND ni izpolnil pričakovanj, vendar država — kljub hudemu trenutku — lahko vseeno ujame zadnji vlak. Za to pa so potrebne nekatere nujne izbire.

Najprej bi — po njegovem — bilo treba korenito spremeniti politični kurz. O njem bi moral razpravljati ruski kongres ljudskih poslancev, tj. forum, ki ga sedanjí predsednik Jelcin namerava odpraviti. Istočasno bi moralo priti do »družbenega soglasja«, se pravi do kompromisa med demokratičnimi in domoljubnimi silami. Glede SND pa je Gorbačov predlagal, da bi se prelevila v trdno zvezo oziroma konfederacijo. Nazadnje je dejal, da se v kratkem ne namerava vrniti v politično areno, priznal pa je, da je zelo blizu stališčem, ki jih zagovarja ruski podpredsednik Ručkoj.

Gruzinska oblast grozi s izrednimi ukrepi v Abhaziji

TBILISI — Predsednik gruzinskega državnega sveta Eduard Ševardnadze je zagrozil, da bo v primeru zaostritve položaja v abhaziskem glavnem mestu Suhumiju, uvedel policijsko uro. Možnost uvedbe represivnih ukrepov je utemeljil z dejstvom, da v tem mestu zadnje dni divjajo roparske tolpe. O kaotičnem stanju v Suhumiju poroča tudi agencija Interfax, ki dodaja, da so spopadi med gruzinsko narodno gardo in oboroženimi enotami abhazijske avtonomne republike prejšnje dni terjali okrog štiri-deset žrtev.

Kaže, da se napetost še ne bo poglobila, saj je predsednik abhazijskega parlamenta Vladislav Ardzinba pozval kavkaška ljudstva v Ruski federaciji, naj podprejo abhazijski odpor. Po ne-preverjenih vesteh naj bi se v republikah, kjer živijo Abhazijci, že odzvali na poziv. To naj bi veljalo zlasti za čečensko republiko, tj. kavkaško republiko, v katero se je zatekel odstavljeni gruzinski predsednik Gamsahurdija.

V Padovi včeraj pokopali doslej neznane junaka druge vojne

PADOVA — V Padovi so včeraj pokopali Giorgia Perlasca (umrl je v starosti 82 let), ki je pozimi leta 1944 v Budimpešti uspel rešiti gotove smrti približno 5.000 madžarskih Židov, ki so bili že določeni za namška uničevalna taborišča. Podvig, ki je takrat uspel Perlasca, je skoraj neverjeten, saj je bil navaden trgovec z mesom, v madžarski prestolnici pa se je znašel brez vsakih dokumentov. Zatočišče je našel na španskem veleposlaništvu, kjer je dobil ponarejen potni list, s pomočjo katerega se je nato predstavil kot španski diplomat. Na ta način se je lahko vključil v humanitarni program, ki so ga izvajali diplomati nevtralnih držav skupaj z mednarodnim Rdečim križem. Na ta način so uspeli rešiti več deset tisoč Židov. Nacistični »program« iztrebljenja Židov je na tak ali drugačen način uspelo preživeti približno 260 tisoč od 825 tisoč Židov in del zaslug za to ima tudi Perlasca.

Papež na počitnicah

Papež Janez Pavel II. je od včeraj na počitnicah v Lorenzagu di Cadore. Po nedavnem kirurškem posegu bodo tokrat počitnice svetega očeta minile v znamenju rekonvalescence, manj pa bo daljših in napornejših sprehodov, s katerimi je v prejšnjih letih papež popestril svoje bivanje v Dolomitih. V Lorenzagu bo Janez Pavel II. ostal do konca meseca (Telefoto AP)

Šolski zvonec bo najprej zazvonil v Emiliji-Romagni V FJK začetek 17. septembra

RIM — Dijaki in učenci iz Emilije-Romagne bodo prvi zamenjali počitniške kraje s šolskimi klopmi. Zanje se bo namreč novo šolsko leto začelo že 14. septembra, medtem ko bodo najdaljše počitnice uživali njihovi kolegi s Sicilije, ki se bodo v šole vrnili šele 23. septembra. Le dan po šolah v Emiliji se bodo šolska vrata odprla tudi na Južnem Tirolskem, 17. septembra se bo začel pouk v Lombardiji in v Furlaniji-Juljski krajini, dan kasneje v Piemontu, Toskani in Umbriji, v vseh ostalih deželah pa bo šolski zvonec spet zazvonil 21. septembra.

Toda vrata višjih srednjih šol se bodo odprla že prej, ko bodo od 1. do 9. septembra na programu popravni izpiti za dijake, ki med šolskim letom niso uspeli preskočiti vseh ovir.

Včeraj pa so objavili tudi podatke o maturitetnih izpitih na vseh

višjih srednjih šolah. »Zrelost« je v poprečju dokazalo 94,9 odstotka od približno 500 tisoč maturantov, pri čemer so bili precej bolj uspešni kandidati na relanih in klasičnih licejih, kjer so zavrnilo nekaj manj kot 2 odstotka kandidatov, slabše pa je šlo dijakom poklicnih zavodov (11,6% zavrnjenih), učiteljskih (8,7%) in strokovnih zavodov (5,7% zavrnjenih maturantov). Poročilo razlikuje tudi med tako imenovanimi rednimi in »privatnimi« maturanti. Prvi so bili mnogo uspešnejši od drugih, saj jih je zrelostni izpit opšrvalilo 98,4%, med »privatniki« pa je bilo »zrelih« le 60,4 odstotka.

Kar zadeva ocene (minimum 36, maksimum 60), je le 15,8 odstotka maturantov uspelo dobiti oceno med 54 in 60, 36,1% jih je bilo ocenjenih med 36 in 41, 29,2 odstotka med 42 in 47 in 18,9 odstotka med 48 in 53.

Svobodni sindikati proti stečajem velikih podjetij

LJUBLJANA — Zveza svobodnih sindikatov prihaja v navzkriž z nekaterimi vladnimi in skupščinskimi pogledi na sanacijo in prestrukturiranje slovenskega gospodarstva in poudarja, da na nekatere poteze sindikati ne morejo pristati: če vlada želi vojno, jo bo tudi imela. Pri tem je včeraj na svoji redni tiskovni konferenci svobodne sindikate najbolj motil osnutek zakona o prisilni poravnavi oziroma možnost stečajev nekaterih podjetij.

Gospodarska kriza in uvajanje tržnega gospodarstva sta v največji meri prizadela velika podjetja. Lanskega leta je Peterletova vlada uvedla moratorij na uvedbo stečajev, toda nekatera velika podjetja so sedaj na robu likvidnosti, kar pomeni, da so takorekoč zrela za stečaj. Zdaj pod novo, Drnovškovo vlado, sindikati poudarjajo, da se stečaj ne sme dopustiti saj je v takih podjetjih 109 tisoč zaposlenih. Stečaji z odpusti zaposlenih bi lahko predstavljali socialno bombo.

Sindikati nasprotujejo sedanjim pristopom. Želijo ohraniti zdrava jedra znotraj podjetij, ki so pred stečajem in obvarovati marsikatero delovno mesto, ki bi bilo s stečajem izgubljeno. Osnutek zakona o prisilni poravnavi dolgov in stečaj naj bi bila povsem neprimerna rešitev, saj ne upošteva slovenske specifičnosti in dejstva, da so za slabo vodenje kriva vodstva in ne delavci sami, ki bi jim grozili masovni odpusti brez ustrezne pravne ali socialne zaščite. (NIA)

Slovenec: Politika nove oblasti je izrazito projugoslovanska

LJUBLJANA — Vse več znamenj kaže, da je politika sedanje oblasti izrazito jugoslovanska. Groba fizična sila je sicer preprečila delovanje enotnega jugoslovanskega trga, kulturni in duhovni jugoslovanski prostor pa je ostal. Ne moremo sicer presojati, kakó močan je na Hrvaškem ali v Srbiji, kjer je duhovno ozračje prekruto s plastjo sovraštva, piše v današnjem Slovenscu Jože Mlakar. V Sloveniji pa se enotni duhovni prostor kaže v obliki simpatij in pa nostalgije po izgubljenem bratstvu. To ni čudno, saj sedanjo oblast sestavljajo ljudje, ki so bili še nedavno predstavniki univerzalnega jugoslovanstva. Plaz dogodkov, predvsem formiranje nove politične zavesti in samozavesti v Sloveniji, ki jo je predstavljal Demos in zmaga

v lanskí vojni, je sedanjo oblast prisilil, da je plavala s tokom.

Slovenec piše, da je glavni protagonist te zadržanosti v jugoslovansko preteklost Liberalno demokratska stranka. Predstavniki te stranke tradicionalno slovensko kulturno navezanost na severozahodne sosedje označujejo kot podalpsko jodlarsko zatohlost, svojim nedavnim, med seboj na smrt sprtim »jugo«-slovenskim prijateljem, pa ponujajo soustvarjanje slovenskega multikulturalnega prostora. Minister Šuklje jim ob tem zagotavlja zatočišče, stanovanja in državljanstvo. Južno od Alp in Karpatov se nam tako obeta Jugoslavija v malem (po Šukljuetu in tovariših) ter Zveza balkanskih držav (po Paniču), končuje svoj komentar Jože Mlakar. (STA)

● V Jajcu srbske sile z raketami ubile 20 ljudi

NADALJEVANJE S 1. STRANI
hrvaške strani Karadžić in Boban v Bruslju dogovorila o delitvi BiH.

Sicer pa zahodne države ne nameravajo poslati svojih vojakov v BiH ali vsaj ne bodo prve. Možnost prihoda sto tisoč vojakov, ki bi zagotavljali varnost pri pošiljanju človekoljubne pomoči, sta za zdaj zavrnili tudi ZDA in zveza NATO. NATO meni, da je treba več priprave, ameriški obrambni minister Dick Cheney pa je izjavil, da »če bi se ameriška vojska vmešala v spor in pomagala kateri od vojskujočih se strani, bi povzročila le še več gorja in prizadela tako Američane kot Jugoslovane«. Ob tem velja dodati, da je ameriška letalonsilka Saratoga prekinila svojo rutinsko plovbo po Sredozemlju in zaplula v Jadransko morje. Njen prihod pa, kot je slišati, še ne pomeni uporabe vojaške sile. Ameriški predsednik Bush je izjavil, da »ZDA niso svetovni policaj« in da za zdaj ne bodo vključile svoje vojske v multinacionalne moči v BiH. Ob tem se je znova oglasila bivša britanska premierka Thatcherjeva, ki je pozvala ZDA, naj prevzamejo vodilno vlogo zaradi grozeče nevarnosti, da bi srbska koncentracijska taborišča prerasla v novi holokavst. Zato pa se je Malezija odločila, da bo dala vojaško pomoč Muslimanom v Bosni in Hercegovini, če se islamske države dogovorijo o pošiljanju skupnih moči, je sporočil malezijski premier Mahatir, čigar država je pretrgala diplomatske odnose z Beogradom. Mahatir je tudi razočaran nad Varnostnim svetom ZN, ki je odobril uporabo sile samo kot skrajno sredstvo za zaščito pomoči. Poznavalci razmer opozarjajo, da je v BiH še veliko mest, ki so ogrožena prav tkao kot Goražde. In tem mestom ni pomoči, če ZN ne bodo takoj začeli izvajati resolucije VS, sprejete pred nekaj dnevi. Predstavniki Visokega komisariata ZN za begunce

je v Sarajevu izjavil, da je vlada BiH pričakovala sprejem drugačne resolucije. Pričakovali so, kot je dodal, da se bo VS nemudoma odzval in poslal vojske za zaščito konvojev s pomočjo prebivalcem.

V BiH se je mudil posebni papežev odposlanec kardinal Roger Echeheray, ki je maševal v sarajevski katedrali. Echeheraya je sprejel tudi vodja islamske skupnosti, obiskal pa še pravoslavno cerkev, Begovo džamijo in cerkev Sv. Jakoba. Istočasno se je v Sarajevu mudil francoski minister za zdravstvo in človekoljubne akcije Couchner, ki si je v okolici Bajaluške ogledal tri srbska taborišča. Po ogledu je izjavil, da v taboriščih ljudi trpinčijo, da so vsi do konca izčrpani, da živijo kot v svinjari. Kot je navedel, naj bi bilo v celicah stisnjenih po dvanajst ljudi. Sem bi moral priti Rdeči križ, je dejal Couchner, ker meni, da »ni mogoče pristati na val etnične čistčene«. Francoski minister si je ogledal tudi muslimanska in hrvaška taborišča, njegov kolega, obrambni minister, pa je obiskal francoske vojaške sile v BiH.

Današnji britanski list Guardian trdi, da so ameriške obveščevalne službe imele od junija podatke o številnih grozodejstvih srbskih sil v BiH, a jih ameriška vlada ni objavila. List dodaja, da je ameriška administracija menila, da so bila ta poročila »anekdotična in nedokazana«, čeprav gre za dokaj natančne podatke o množičnih pobojih Muslimanov in Hrvatov. Glede koncentracijskih taborišč v BiH pa je komisija za človekove pravice svetovne organizacije pooblastila nekdanjega poljskega premiera Mazowieckega, da razišče razmere. Mazowiecki, ki se je včeraj v Varšavi sestal s predsednikom mednarodnega Rdečega križa Samarugo, bo danes odpotoval v Ženevo, od koder bo odšel na krizna območja v BiH. Ob tem pa novica, da so iz Banjaluke tamkašnje oblasti izgnale dopisnika New York Time-

sa, ki je raziskoval nasilje v srbskih taboriščih. ZDA so nad tem ogorčene, saj se je to zgodilo neposredno po tragični smrti Davida Kaplana.

Včeraj so se v Bruslju sestali predstavniki držav članic Evropske skupnosti, ki razpravljajo o ukrepih proti državam, ki kršijo sankcije proti Srbiji in Črni gori. Med drugim so namreč tudi zahodnonemški novinarji našli dokaze, da Makedonija in Grčija kršita embargo na nafto za ZRJ. Enako velja za Romunijo, kamor naj bi prišli zastopniki ES za nadzor embarga. Romunske oblasti trdijo, da ne morejo ustaviti ladij, ki pljujejo v srbska pristanišča. Kar pa se tiče londonske konference konec avgusta, je na primer srbski zunanji minister Slobodan Jovanović izjavil, da pričakujejo, da bo boljša od prejšnje, da bo na tem srečanju enakopravnost vseh udeležencev absolutno zagotovljena in da bo jugoslovanska kriza obravnavana nepristransko, uravnoteženo in objektivno, saj, kot je dejal, nekatere napovedi kažejo, da jo pojmujejo kot obliko pritiska na ZRJ.

Iz BiH, ki je, kot menijo nekateri, že nehala obstajati, Srbija pa je zmagala, ker je Zahod ni oviral, pa ljudje bežijo še naprej. Na enem izmed parkirnih prostorov ob cesti Praga-Dresden tako že več kot teden dni čaka 150 beguncev za vstop v nemško deželo Saško. Živijo v katastrofalnih življenjskih razmerah. Na nemškem mejnem prehodu so jih namreč zavrnili, ker niso imeli vstopnih vizumov. Nemško zvezno notranje ministrstvo se dosedaj še ni odločilo, ali bo begunce sprejelo ali ne.

Na Hrvaškem je minuli konec tedna najbolj odmevala novica o zamenjavi dosedanjega šefa hrvaške misije pri OZN Zvonimirja Šeparovića, ki ga je s te dolžnosti razrešil predsednik dr. Franjo Tudjman in na njegovo mesto postavil dr. Maria Nobila. (NIA)

Privedite ob velikem šmarnu privabila v Rezijo veliko obiskovalcev Šmarna miša pomemben praznik z versko kulturnim obeležjem

REZIJA — Šmarna miša, najvažnejši praznik v Rezijski dolini, je tudi letos privabila na Ravanco lepo število obiskovalcev. Pravzaprav je to predvsem praznik vseh prebivalcev doline in pa tistih Rezijske doline, ki se sredi poletja vračajo iz inozemstva, na krajši obisk v rodne vasi. Osrednji dan je prav gotovo bil veliki šmaren, zapovedan praznik, ko katoliški svet praznuje sv. Marijo Vnebovzeto. Tako je bila v soboto zjutraj v cerkvi na Ravanci slovesna maša, vsakoletno versko obredje pa so pod noč sklenile večernice, po katerih je bila na vrsti še procesija po vasi.

Sicer pa so se praznovanja, ki jih je ob šmarni miši priredila župnijska skupnost, začela že na predvečer in se nadaljevala še v nedeljo: predvsem v obliki šagrske prireditve, s kioski, srečolovom in vabljenim kulturnim sporedom. Posebej so očarali ognjemeti, ki so na veliki šmaren opolnoči razsvetlili nebo nad dolino. Zvečer pa je bil na sporedu tudi ples. Pri tem je bil najučinkovitejši in najpristnejši trenutek tedaj, ko so ob zvokih citire in bunkule (rezijske ljudske violine in malega

basa na tri strune) zaplesali domači ljudje, seveda v značilnem rezijskem ritmu in slogu, ki to ljudsko izročilo tako ločuje od tradicije bližnjih in daljnih krajev.

V lepi, izdelani obliki je rezijska folklorna prišla do izraza s sobotnim nastopom domače skupine Val Resia, ki goji ljudsko umetnost svojih prednikov že od daljnega leta 1838. Predstavlja pa zgodovino, navade, običaje in sploh srž te doline, naravno razmejene od ostalega sveta, dolgo let predane samosvojemu življenju in razvoju.

Drugi zanimiv kulturni dogodek, ki je poživil letošnje praznovanje šmarne miše, je bil nastop videmske gledališke zadrage Damatrâ: šlo je za izvirno odrsko postavitev igre, s katero so igralci uprizorili rezijskemu pravljico. Pravzaprav se pod naslovom Bolni nosi zdravega združujejo preteklost, sedanjost in bodočnost Doline Rezijske: igralci so namreč z izsekom iz nekdanjega življenja, ko je bilo ustno izročilo najdragocenejši način posredovanja ljudske umetnosti iz roda v rod, skušali opozoriti na dobre, predvsem pa nega-

tivne vplive sodobne družbe. Obenem pa iz odrskega dogajanja izhaja tudi sporočilo o ponovnem vrednotenju domačih običajev, čeprav skozi prizmo novih kulturnih dražljajev. Igro, ki jo je režiral Ugo Minutolo, so uprizorili celo dvakrat: prvič ob otvoritvi 5. niza prireditev z naslovom Okno v bodočnost (v organizaciji kulturnega društva Rozajanski dum in rezijskega sedeža Zveze slovenskih kulturnih društev); druga predstava videmske gledališke skupine Damatrâ pa je v nedeljo zvečer obogatila zaključni dan letošnje šmarne miše.

Vse od 11. do 16. avgusta je praznovanje spremljala še razstava v dvorani Rozajanske kulturne hiše, kjer so bili na ogled obrtniški izdelki, ročna dela, kmetijski pridelki, slike in fotografije domačih umetnikov. Prireditelji - pod pokroviteljstvom Občine Rezijske - so pri tem poskrbeli še za ogled rezijske hiše v Solbici: zaenkrat je sicer nared le kuhinja, opremljena s starimi gospodinjskimi pripomočki, zavzemajo pa se, da bi v bližnji prihodnosti uredili v muzej še ostale prostore.

DAMIANA OTA

V Gradežu izbrali najlepše dekle v deželi Novopečena miss prihaja iz Maiana

GRADEŽ — Visoka, črnolasa, javooka... in seveda prikupna. Zelo prikupna. To je Doriana Tambosco (**na sliki**), 18-letno furlansko dekle, ki je v petek postalo nova Miss Furlanije-Julijske krajin. Ni kaj, mati narava je novopečeno Miss nedvomno obdarila z vsemi najboljšimi lastnostmi, če pa naj verjamemo uradni utemeljitvi žirije, so pri podelitvi čislane nagrade upoštevali tudi druga merila (!) Kaže namreč, da sta vrlo žirijo omehčali boječnost in nenavadna sproščenost, pa... Kakorkoli že, Doriana bo sedaj napele vse sile za naslednjo stopničko, to pa je vsedrjavno tekmovanje v Salsomaggioreju. Doriana je po poklicu kozmetičarka, morda ji bo tudi to kaj pomagalo.

Shod primorskih upokojencev

SEŽANA — V soboto, 22. avgusta, bo v Lipici tradicionalno srečanje upokojencev Primorske. Snidenje, ki bo na prostem, bodo popestrili godba na pihala, pevski zbor Ilirska Bistrica ter Vanka in Tonca, priložnostno bo spregovoril predsednik sežanske občinske skupščine, slavnostni govor pa bo imel predsednik Zveze upokojencev Slovenije.

Bogati, pestro in kakovostno zasnovan niz kulturnih in siceršnjih prireditev se bo pričel čez tri dni v kulturnem centru Na Sežanskem se že vneta pripravljajo na občinski praznik

SEŽANA — »28. avgust« - praznik sežanske občine se bo letos pričel že 21. avgusta, ko bo v amfiteatru sežanskega kulturnega centra Srečka Kosovela večer samospevov, na katerem bo nastopil znani operni pevec Jurij Reja. Konec avgusta in v začetku septembra se bo tako na Sežanskem zvrstilo veliko število kulturnih, športnih, zabavnih in drugih dogodkov. V občinsko praznovanje pa sodi tudi letos že 20. zapored tradicionalni praznik terana in pršuta, ki bo potekal od 21. do 23. avgusta v Dutovljah, o katerem smo že poročali, ne kaže zgubljati besed, saj bo tudi tu nadvse živahno tudi zaradi povorke okrašenih kmečkih vozov, za katero so pretežni del stroškov krili iz občinskega proračuna. V soboto, 22.8. ob 9. uri bo v Lipici srečanje upokojencev Primorske z bogatim kulturnim programom, medtem ko bo 29.8. v Sežani športna manifestacija sežanskih upokojencev. V sredo, 26.8., se bo začel Teden košarke sežanskega košarkarskega kluba Kraški zidar. Tekme bodo ob 19. uri na

zunanjem igrišču pri stari osnovni šoli ob Bazoviški cesti v Sežani (26.8. pionirji: KK MLCOM Markus, 27.8. kadeti: KK Kontovel, 28.8. mladinci: KK Jadran Trst), medtem ko bo 29.8. ob 10.00 začetek mednarodnega turnirja v košarki s sodelovanjem štirih ekip.

Obilica prireditev bo potekala v sežanskem kulturnem domu. Dne 27. avgusta bodo ob 18. uri odprli razstavo slikarjev iz Čedad, Gorice in Trsta, 28.8. ob 18. uri bo koncert svetovno znanega zbora Dunajski dečki (v veliki dvorani kulturnega doma), medtem ko bo zvečer na sejmišču v Sežani koncert Šejkit bejbi rokenrol, na katerem bo sodelovalo približno 6 ansamblov. Koncert organizira klub študentov sežanske občine, ki je po dolgem času oživel svoje delovanje. Občina podpira njegovo dejavnost in ugotavlja, da so ideje sežanskih študentov dobre in pozitivne, za katere zaslužijo čimprejšnjo uresničitev.

V soboto, 29. avgusta, bo v botaničnem vrtu v Sežani ob 9. uri slavnostna otvoritev prve razstave cvetja, ki so jo pripravili sežanski cvetličarji in bo na ogled še naslednji dan. Obiskovalci si bodo lahko ogledali obnovljeni botanični vrt. V soboto in nedeljo bo v Sežani vsakoletni sejem s stojnicami, na katerem bo mogoče kupiti marsikaj. Župnijska karitas pripravlja srečolov za za nabavo medicinske opreme za ultrazvok. Organizatorji bodo skušali pripraviti zabavo tudi za najmlajše. Režim glede parkiranja pa bo nekoliko drugačen kot

prejšnja leta, saj dostopa na sejmišče z motornimi vozili ne bo, poskrbeli pa bodo za normalno parkiranje.

Klub veteranov pripravlja rally starih avtomobilov in motorjev v soboto, 29. avgusta, na Kozinsko, v nedeljo pa po komenskem delu Krasa, medtem ko se bo v Sežani odvijala sprednostna vožnja. V nedeljo prireja motoklub Ozeljan Šempas dirko na cesti Podnanos-Vrabče. Sicer pa bo v soboto še skate show na sežanskem sejmišču ob 15.30 uri, na katerem se bodo predstavili z BMX kolesi in rolkarji, ki beležijo zelo velike mednarodne uspehe na tekmovanjih. Ob 17. uri bo po sežanskih ulicah spredol mažoret ob spremstvu godbe na pihala iz Divače do kulturnega doma, kjer se bo ob 18. uri pričela slovesnost in podelitev občinskih nagrad »28. avgust«. Letos bo praznovanje in podelitev nagrad potekala nekoliko drugače, saj ne bo slavnostne seje občinske skupščine, ampak po uradnem delu bo sledila predstava Prešernovega gledališča iz Kranja »Do-Re-mi-Fey-Deau«. Zanimiv bo še nastop plesne šole Urška ob 19. uri na sejmišču in demonstracija prostega plezanja na sežanski zvonik v priredbi alpinistične sekcije planinskega društva, zatem bo sledilo tekmovanje posameznikov. Podelili bodo tudi priznanja najbolj urejenemu turističnemu kraju občine.

V nedeljo, 30. avg., prireja kulturno umetniško društvo Pepca Čehovin - Tatjana iz Senožec in ZKO Sežana tradicionalno srečanje

harmonikarjev na diatonično harmoniko v Senožecah, ki se bo začelo ob 16. uri. Ob 21. uri pa si bodo mogoče ogledati nadvse zanimive Goldonijeve Primorske zdrahe v izvedbi domačega gledališča. Predstava bo v amfiteatru sežanskega kulturnega doma. Zvečer pa bo na sejmišču igral ansambel Relax.

V Mali galeriji bodo 3. septembra ob 18. uri odprli razstavo akvarelov slikarja Damirja Meržanova iz Sežane, 4. septembra pa otvarja domači slikar Marjan Miklavc svojo galerijo. Zvečer bo na sejmišču nastop najboljših rock skupin Slovenije na temo Rock na Krasu. V Štorjah bo 6. septembra ob 13.30 uri mednarodna konjeniška tekma v preskakovanju ovir. Poleg koncerta priznanega zbora Dunajskih dečkov 28. avgusta ob 18. uri bodo dan prej v sežanskem kulturnem domu odprli tudi razstavo likovnih del domačega slikarja in člana združenja likovnih umetnikov Slovenije Janke Kastelica. V dne 8. in 9. septembra bo s Svetinovo Seherezado gostovalo Mladinsko gledališče Ljubljana, od 10. do 12. septembra pa bo v Sežani, v Štanjelu, na Opčinah, v Lokvi, Piranu in Portorožu »Vilenica 92«.

Omeniti gre še tradicionalno streljanje z vojaško puško M 48, ki ga 29. avgusta ob 8. uri na divaškem strelišču prireja Občinski štab TO in občinska strelska zveza Sežana. Po besedah Draga Božaca, poveljnika sežanskega štaba TO, bo število nastopajočih rekordno.

OLGA KNEZ STOJKOVIČ

Svež denar za razvoj raziskovanja

TRST — Deželna vlada je nakazala šestnajstim ustanovam v Furlaniji-Julijski krajini skupni prispevek 3,8 milijarde lir za razvoj univerzitetne izobrazbe in znanstvenega raziskovanja. Ta sredstva, podeljena v smislu deželnega zakona št. 11 iz leta 1969 (s pravi priloženega z zakonom št. 26 iz leta 1984), bo ustanove izkoristile za prirejanje posebnih učnih tečajev, ki morajo biti vsekakor vsedeželne značaja, oz. za pravilno vzdrževanje didaktičnih in znanstvenih aparatov. V sklopu mednarodnega sodelovanja na področju univerzitetnega izobraževanja bodo en del omenjenega skupnega prispevka, namenjenega univerzitetnim konzorcijem v Trstu in Vidmu, uporabili za razpis študijskih štipendij v korist znanstvenih raziskovalcev iz dežel, ki so članice skupnosti Alpe-Jadran.

Jeseni sklep o dokončni trasi obalne ceste Zamaški na cesti so že pravilo

KOPER — Nedeljska gneča, dolge kolone in zamaški na obalni cesti so zdaj že pravilo. Kdor se je zadnje čase v nedeljo popoldne in zvečer vračal z morja proti notranjosti Slovenije, je to lahko najbolj občutil na lastni koži oziroma na avtomobilu, ki je moral nešteto krat speljati, preden je prisopihal do Pirana, Portoroža, Lucije itd. mimo ankaranskega križišča. Zastoj na tej cesti postaja sestavni del tukajšnje »turistične ponudbe«. Gneča na njej je pravzaprav stara znanca, vendar se zadnja leta oziroma predvsem letos ta nevšečnost le še stopnjuje. Kljub nenehnim opozorilom, da je treba to cesto enkrat vendarle zgraditi tako, kot se za tak promet vsaj približno spodobi, je večina opozoril ostala pri besedah.

V vseh teh letih so uspeli zgraditi obvoznico mimo Izole (ki je prometno izredno nevarna, saj je to le na pol zgrajena štiripasovnica) in štiripasovnico skozi Koper, za katero mnogi že opažajo, da so imeli projektanti prav, ko so trdili, da bi morali v resnici zgraditi šest pasov. V vseh prerekanjih Slovencev o tem, katero cesto bi morali prej zgraditi, ostaja obalna cesta zmeraj nekako v ozadju. Tako je prav, razlagajo najbolj odgovorni, ki se nikakor ne bi radi uklonili najrazličnejšim lokalnim interesom sebičnih Slovencev.

Primer obalne ceste pa je takim razlagam navkljub rahlo drugačen. Prebivalci Obale te ceste niti ne potrebujejo toliko zase. Tudi v nesezonskih mesecih je na cesti zelo živahno (veliko bolj kot na večini slovenskih cest), toda z nekoliko potrpljenja gre življenje dalje. Povsem drugače je poleti. Tudi v tem času domačini trpijo, a še zdaleč ne tako kot turisti, ki se jim o obvoznicah še sanja ne in ne vedo, da je mogoče od Pirana do Kopra priti tudi drugače, ne samo po tej magistralni cesti. Res je tudi, kar pravijo domačini, da so odgovorni za ceste s tako počasnostjo po svoje pripomogli, da pritisk na že tako majhno morje ni še večji.

B. Š.

BORIS ŠULIGOJ

Izjemen uspeh prireditve v openskem Prosvetnem domu Tabor 92 se je odlikoval po številu obiskovalcev in kakovosti programa

V nedeljo v poznih nočnih urah se je v Prosvetnem domu na Opčinah zaključil letošnji Tabor 92, ki je privabil, zaradi lepega in ugodnega vremena, predvsem pa zaradi vsega, kar je nudil gostom - od zabave, pijače in jedače, pa vse do zelo kvalitetnih kulturnih točk in sodelovanja naših priznanih ansamblov - res vse to, kar si naši ljudje v tej poletni vročini tako močno želijo.

Že dolgo nismo imeli tolikšnega obiska kot letos, so nam povedali organizatorji, ki so bili zadovoljni ne samo zaradi velikega števila obiskovalcev, temveč zaradi uspeha vseh prireditev, ki so tokratni Tabor spremljale.

Predvsem je doživela velik uspeh razstava naših umetnikov - obrtnikov. Dvorana v Prosvetnem domu je bila vsak dan nabito polna obiskovalcev, ki so si z občudovanjem ogledovali razstavljene predmete. Če hočemo govoriti v imenu obiskovalcev, potem lahko rečemo, da je letošnja razstava raznih izdelkov še posebno uspešna.

Potem moramo tu omeniti delež, ki ga je imela godba na pihala z Vogrškega, ki je na prazniku sodelovala. Gre za godbo na pihala KD Lijak, dan prej pa je z velikim uspehom nastopil še glasbeni ansambel Venera iz Postojne.

Tu pa so bili še naši glasbeni ansambli, ki so zabavali goste: an-

sambel Taims in ob koncu prireditve še nastop Kraškega kvinteta.

V nedeljo dopoldne je bil v sklopu Tabora 92 otroški ex tempore na temo »Openski tramvaj«. Udeležilo se ga je 13 otrok; zanimivo je bilo gledati, kako so otroci to temo sami občutili in jo tudi narisali na svojih slikah. Če pomislimo, da so imeli nekateri od udeležencev komaj dve leti, drugi nekaj več, potem si lahko predstavljamo uspeh te zamisli. Openska hranilnica in posojilnica, papirnica Cabez in Knjižnica P. Tomažič in tovariši so mlade udeležence nagradile s knjigami in šolskimi potrebščinami.

Pravi naval na dvorišče Prosvetnega društva na Opčinah pa je bil v nedeljskih popoldanskih urah, ko je nastopilo 19 mažoret iz Ljubljane s svojim lepim sugestivnim, predvsem pa veselim enournim programom (na sliki - foto Magajna). Ploskanja in odobravanja ni manjkalo, kot tudi ni manjkalo potem dobre volje, ko je igrail Kraški kvintet.

Ves ta čas sta bili izredno dobro obiskani razstava »Ustvarjalne roke« v dvorani doma, kot tudi razstava knjig skupno s sejmom rabljene knjige, ki jo je priredila knjižnica P. Tomažič.

Na Opčinah že dolgo ni bilo prireditve, ki bi združila toliko mladih in manj mladih v veselju, dobrem razpoloženju pa tudi v občudovanju vsega lepega.

NEVA LUKEŠ

Poleg velikega šmarna še vaški zavetnik Verski in kulturni praznik na Tabru

Praznovanje velikega šmarna je bilo še posebno slovesno na Repentabru. Svetišče na Tabru je obiskalo veliko romarjev in izletnikov, ki so na praznik Brezmadežne ob prijetno osvežujočem zavijanju vetra napolnili prostrano dvorišče pred cerkvijo. Se posebno praznično je bilo v soboto popoldne med bogoslužjem, ki ga je na odprtem daroval škofov vikar Franc Vončina (na sliki - foto Magajna). Podobno kot v cerkvah v Sloveniji in zdomstvu so opravili posvetitev slovenskega naroda devici Mariji in »se ji izročili v varstvo v znamenje hvalečnosti, ker mu je pomagala kljubovati skozi številne viharje in težke preizkušnje«. Obenem pa so verniki v posvetitveni molitvi oblju-

bili svojo pripravljenost, da s pokončno držo in življenjsko močjo ohranijo narodov obstoj.

V nedeljo pa so na Repentabru praznovali župnijskega zavetnika sv. Roka. Poleg verskih obredov sta bili na sporedu tudi dve kulturni prireditvi. Skupina 22 maturantov in visokošolcev, otrok slovenskih izseljencev iz Argentine, kjer so obiskovali slovenski srednješolski tečaj, se je predstavila z zborno recitacijo odlomka iz Župančičeve Dume (izstopala je res zavidljiva dikcija), na koncu pa so gostje še ubrano zapeli štiri pesmi. Iz njihovega nastopa je izžarevalo predvsem pristno hrepenenje po domovini. Osrednji kulturni dogodek pa je bil celovečerni koncert, ki sta ga z izvajanjem vrste zahtevnih skladb oblikovala organist in skladatelj Maks Strmčnik in deklški cerkveni pevski zbor Andrej Vavken iz Cerkelj pod taktirko dirigenta Damjana Močnika. Nastop je imel izrazito umetniško valenco in je kulturno obogatil številno pozorno občinstvo.

Med velikošmarnskim vikendom se je tudi nekako začasno poslovil od svojih faranov repentabrski župnik Tone Bedenčič, ki odhaja na enoletno študijsko izpopolnjevanje. Poleg dušnega pastirskega poslanstva je Bedenčiču uspelo, da je v osemnajstih letih službovanja pri nas dodobra razgibal krajevno kulturno delovanje in vzpodbudil predvsem mladino, da se je organizirala v pevskih in glasbenih skupinah. Obenem pa je g. Bedenčič najbolj zaslužen, da je bilo tako lepo obnovljeno pred tisoč sto leti zgrajeno repentabrsko svetišče.

B.S.

Na Pokrajini natečaj za dve delovni mesti

Tržaška pokrajina je razpisala javni natečaj na podlagi naslovov in izpitov za dve mesti vodje upravne službe (I. vodstvena kvalifikacija za 25.211.000 lir bruto letnega dohodka). Zainteresirani morajo imeti vsaj 5-letni delovni staž s kvalifikacijo 8. delovnega nivoja; diplomu fakultete za pravosodje; morajo biti stari največ 40 let (razen v izjemnih primerih, ki jih določa zakon).

Rok za prijavo na natečaj zapade 6. oktobra 1992. Zainteresirani naj pošljejo prošnje s prijavo za natečaj posebnemu komisarju Tržaške pokrajine, Trg Veneto 4, Trst. Podrobnejše informacije posreduje urad za osebe Tržaške pokrajine, U.I. S. Anastasio 3 ob ponedeljkih, središč in petkih od 10. do 12. ure.

Aleš Breclj

pismi uredništvu

Zaskrbljenost po premikih v tržaški politiki

Ni mogoče zanikati, da je farsa na Občini in Pokrajini posledica kulturnega in političnega nazadovanja, do katerega sta KD in PSI prisilila Trst s tem, da sta ponovno vključili v igro fašistično stranko v senci fetiša Liste za Trst.

Moralne vrednote antifašizma, še prej kot kulturne in politične, sta KD in PSI žrtvovali na oltarju patriotične politike, ki se skriva za obrambo (v letu 1992!) italijanske identitete Trsta, katere zastavonoše MSI in LpT je v veliki meri sponzoriral zadnji Cossiga.

In tako socialist Crozzoli ne čuti dolžnosti, rekel bi potrebe, po takojšnjem odstopu, ker so bili fašistični glasovi odločilnega pomena za njegovo izvolitev, ampak podaljšuje to obvezno dejanje preko vsakega demokratičnega prenašanja, ki meji na provokacijo.

In če je na Pokrajini svetovalec LpT, kateremu se gnusijo glasovi bivših komunistov (Demokratične stranke leve in Stranke komunistične obnove), ker so zanj nesprejemljivi, ki pa nasprotno ceni dobrodošle fašistične glasove, ne moremo mimo tega, da bi se vprašali, kaj se skriva za dogovorom med tremi strankami (KD-PSI-LpT). Ali bolje rečeno: nismo mar pred dvoumnim sporazumom med štirimi strankami (KD-PSI-LpT-MSI)?

Ce poslanec Camber, ki je postal podtajnik v vladi, ki jo vodi socialist, grozi, da bo povzročil razpust občinskega odbora v primeru, da bi pokrajinski odbor odstopil, ne da bi KD in PSI imeli vsaj toliko stramu, da bi mu odgovorili, vse to pomeni, da se nahajamo na koncu poti, o čemer sem govoril na začetku tega pisma.

Tudi na Občini so se fašistični glasovi pridružili takoimenovani tristrankarski Staffieriji v upravi; če v tem primeru niso bili odločujoči, niso bili niti nezaželeni: predstavniki KD in PSI niso imeli ničesar proti, župan jih je rade volje sprejel. Logično, da je do tega prišlo za zaščito italijanske identitete Trsta; kdo pa naj bi jo ogrožal ni znano, vedno pa je ta vetrobran koristen za zaščito oblastvenih pozicij.

Kaj še kultura sožitja, kaj še anti-fašistični ideali! Če se je LpT ponovno vključila v igro, da bi ponovno poskusila vzpostaviti lastno hegemonijo s prispevkom fašistične stranke, lahko to razumemo, saj opravlja le svoje delo.

Cesar pa ne moremo sprejemati, češar Slovenci in Italijani demokratičnega Trsta ne morejo dovoliti, je podrejenost dela KD in PSI temu

konservativnemu in desničarskemu načrtu.

Od leta 1989 se je veliko stvari spremenilo; Evropo so spremenili in še spreminjajo zgodovinski in dramski dogodki, levica v Italiji se je vse bolj razbila. V Trstu je bila levica poražena tudi zaradi lastnih odgovornosti: postavlja se nujnost po njeni združitvi v interesu same demokracije.

Prav zato mislim, da je treba te stvari razumeti in o njih razmišljati, da bi se na tak način začel proces združitve, ki naj si zagotovi konsenz na osnovah vrednot (solidarnosti, pravice, kulture in sožitja) in programov leve (gospodarski in socialni razvoj, perspektive za železarno, Lloyd, arzenal sv. Marka in Tovarno velikih motorjev ter davčno pravičnost, pokojninsko reformo, zakon o zaščiti slovenske manjšine).

Demokratična stranka leve, ki je sicer sedaj v opoziciji, se mora oblikovati kot stranka idej, boja in sočanja; in za doseg tega cilja mora postati verodostojna socialna in kulturna referenčna točka, tako za Slovence, kot za Italijane.

Potrebna je jasnost stališč, potreben pa je tudi dialog s Stranko komunistične obnove, s PSI, SSK, zele-nimi, republikanci in drugimi demokratičnimi silami, vključno s KD (ko sem že pri tem, kje je levica KD)?

Gotovo pa morata PSI in KD zapustiti predor upravljalnosti, ali bolje rečeno politiko oblasti, ki je sama sebi namen; Trst namreč mora živeti in gledati na prihodnost z jasnostjo v taki Evropi, za katero upamo, da jo bomo zgradili z namenom, da jo obnovimo, in ne z bojaznijo, da bi vse ostalo pri starem. S tako željo, ki jo je nosil v sebi Enrico Berlingu-

er, ko je govoril o moralnem vprašanju ter o reformi politike in strank.

Claudio Tonel
Predsednik DSL iz Trsta

***

Spoštovani!

Sem precej okleval, ali naj pošljem ta dopis, vendar sredino dogajanje na tržaški Občini in Pokrajini me je spodbudilo, da sem se le odločil odpisati teh nekaj vrstic na Vaš naslov.

Pred približno dvema tednoma mi je znanec pripovedoval, kako se je 5. julija t.l. udeležil redne mesečne manifestacije društva Edinost na trgu Zedinjene Italije. Pojasniti moram, da ni član Edinosti in tudi da ni reden obiskovalec manifestacij, ki jih to društvo organizira na omejenem trgu. Ob tisti priložnosti se mu je približal mlajši moški, ki se je predstavil za Toskanca, in se vpletel z njim v pogovor. Znanec je opazil, da je bil sogovornik presenetljivo dobro seznanjen s splošno manjšinsko problematiko ne samo v Italiji, ampak tudi v ostali Evropi. Glede tukajšnje slovenske manjšine mu je namreč postavil nekaj zanimivih vprašanj, in sicer:

- Zakaj je udeležba na manifestacijah društva Edinost pičila? Tako obnašanje bi lahko dokazovalo, da si tržaški Slovenci premalo prizadevajo za svoje pravice. Poleg tega takšno ravnanje omogoča nasprotnikom, da prikazujejo prof. Sama Pahorja za originalneža, če že ne za čudaka, čigar prizadevanja so sama sebi cilj in namen. In vendar je prof. Pahor prejel na volitvah 1450 preferenčnih glasov očitno takih volilcev, ki se strinjajo z njegovim načinom boja za pravice naše narodnostne skupnosti.

Skupina geometrov bo vsako sredo popoldne na sedežu Slovenskega gospodarskega združenja na razpolago interesentom

Davek na nepremičnine: tudi SDGZ bo nudilo pomoč

V zadnjih dneh je bilo že veliko napisane o izrednem nepremičninskem davku ISI (Imposta straordinaria immobili), ki bi moral v naslednjih letih postati redna obveznost za lastnike nepremičnin v obliki občinskega davka ICI. Davek v višini treh tisočink vrednosti nepremičnine je treba plačati do 30. 9. 1992, oziroma do 15.12.1992 z dodatno obremenitvijo 3 od sto na dolžni znesek. Prva hiša je davka delno razbremenjena, saj zanjo lastniki plačajo davek v višini dveh tisočink vrednosti, prvih 50 milijonov lir vrednosti pa je neobdavčenih.

Slovensko deželno gospodarsko združenje je v zvezi s plačilom davka ISI pripravilo za svoje članstvo zanimivo in vsekakor koristno pobudo. V uradih združenja bo vsako sredo od 14. do 17. ure na razpolago skupina geometrov, ki bo poskrbela za razreševanje in iskanje katastrskih rent na pristojnem katastrskem uradu. Člane obveščamo, da se davek ISI plača na osnovi nepremičnine: za zgradbe na osnovi ovrednotene katastrske rente, za zazidljiva zemljišča pa na osnovi trgovske vrednosti zemljišča. V primeru zgradb, ki

niso vpisane v kataster ali za one, ki so bile po vpisu deležne sprememb, so za izračun rente potrebni sledeči dokumenti, ki jih morajo zainteresirani prineseti s seboj na združenje: gradbeni načrti, gradbeni odpust, katastrski in zemljiškooknjižni načrti ter planimetrije za neregistrirane bivše kmečke hiše. Članstvo pozivamo, da čimprej poskrbi za izračun katastrskih rent, saj bodo novi katastrski podatki potrebni tudi za davčno prijavo leta 1993. SDGZ bo opravljal tudi službo izračunavanja plačevanja novega davka ISI, ko bodo končno znani ustrezni obrazci ter obveznosti.

Razburkane tržaške politične vode LpT skuša preprečiti Crozzolijev odstop

Po kratkem velikošmarnskem premoru je tržaško politično prizorišče spet razgibano. V središču pozornosti je seveda položaj na Pokrajini, katere novoizvoljeni predsednik Crozzoli bi moral po jutrišnjem formalno odstopiti. Pogojnik naj bi sicer bil odveč, saj je sam Crozzoli javno in uradno napovedal svoj odstop, po drugi strani pa moramo tudi upoštevati intenzivne manevre, predvsem s strani Liste za Trst in MSI, da bi se to ne zgodilo in da bi svojevrstna štiristranska koalicija med KD, PSI, Listo za Trst in MSI dejansko upravljala to ustanovo.

Dejansko je Lista zagrozila, da se ne bo udeleževala novih pogajanj za upravljanje Pokrajine: če bo Crozzoli odstopil, pravijo na sedežu melonarskega gibanja na Trgu Goldoni, bodo nove predčasne volitve neizbežne, in to verjetno ne samo za Pokrajino, ampak tudi za Občino. Misovci pa skušajo pritiskati celo na tržaškega prefekta, naj bi ne sprejel Crozzolijevega odstopa, ker da bi bil v nasprotju z novo zakonodajo o delovanju krajevnih uprav.

Vsekakor je sestava novih uprav za Pokrajino odločilno podporo neofašistične stranke povzročila nemalo polemik tudi znotraj samih strank nove večine. Znano je, da je del Krščanske demokracije vse prej kot zadovoljen s takšno rešitvijo krize, to nezadovoljstvo pa za sedaj le tli ter se še ni izra-

zilo - verjetno tudi zaradi počitniškega obdobja - v eklatantnih oblikah. Pač pa je dokaj vroča polemika v socialističnih vrstah: dolinski župan Marino Pečenik se je na primer jasno distanciral od politične linije pokrajinskega tajništva (točneje paritetičnega odbora, ki tačas vodi stranko), pa tudi nabrežinski župan in pokrajinski svetovalec Rino Caldi je kljub spoštovanju strankarske discipline javno povedal, da se mu bolj ali manj tiho zaveznitvo z misovci na moč upira.

Včeraj pa se je nepričakovano oglasil z izredno ostrim stališčem podpredsednik IACP Franco Zigrino, ki je tudi vpliven član tukajšnje PSI. »V teh letih smo imeli priliko videti marsikaj,« pravi Zigrino v svoji izjavi za tisk, »od demokratičnega do liberalnega socializma, ne bi pa hotel, da bi se zdaj rodil še fašistični socializem.« Podpredsednik IACP obtožuje krajevno PSI, da je pozabila na svoje korenine, vezane na zaščito interesov najšibkejših slojev, ter da se povsem identificira s stališči Liste za Trst. Pa še: »V naši stranki ni več ne samo demokracije, ampak niti gole komunikacije,« kot se je zgodilo ob ratifikaciji sporazumov za tržaški krajevni upravi, ko ni bilo sploh sklicano strankino vodstvo. To je zadržanje, pravi Zigrino, ki bi ne bilo vredno niti bolgarske KP.

Nov projekt bo imel svojo operativno centralo v bolnišnici na Katinari Telefonska številka 118 od četrтка za boljšo koordinacijo hitre pomoči

Pojutrišnjem bo začela tudi na tržaškem telefonskem omrežju delovati nova številka za hitro zdravniško pomoč 118. Po mesecih priprav, organiziranja in tudi obnavljanj je sedaj končno vse (ali skoraj vse) pripravljeno za ta nov telefonski klic, ki naj bi pomagal ljudem v hudih primerih.

Operativna centrala nove telefonske številke bo delovala v posebej računalniško opremljenih prostorih v bolnišnici na Katinari. Tu bo v vsaki delovni izmeni službovalo po 30 ljudi (telefonisti, poklicni bolničarji in zdravniki). V četrtek ob 10. uri, ko bo začela delovati nova številka za hitro po-

moč, bodo tehniki telefonske službe SIP priključili na novo omrežje tudi telefonsko številko za prvo pomoč Rdečega križa in družbe za prostovoljno pomoč SOGIT. Nova številka 118 naj bi torej služila za koordinacijo posegov na področju hitre pomoči, ki je bila vsaj doslej vse preveč »razpršena« med razne ustanove. Vsi rešilci bodo tako od četrтка dalje pod »nadzorstvom« nove številke in nove centrale, ki jih bo — po prejete klicu — usmerjala na dotična mesta. Rešilci bodo odslej razmeščeni v glavni bolnišnici, v bolnišnici na Katinari, v Žavljah, v bolnišnici pod Obeliskom, na sedežu Rdečega križa in na sedežu SOGIT. S tem se bo Trst (pa čeprav z nekajmesečno zamudo) »priključil« drugim deželnim centrom, v katerih so že pred časom poskrbeli za uveljavljanje norm o koordiniranju hitre pomoči, ki jih je pred dobrim letom izdala Dežela Furlanija-Juljska krajina.

Uvodoma smo omenili, da v Trstu le ni še vse nared za popolno delovanje nove telefonske številke. Med različnimi tipi hitre pomoči novi deželni predpisi predvidevajo tudi uporabo helikopterjev in prevoz ponesrečencev z njimi do bolnišnic. Bolnišnice bi morale torej za take primere hitre pomoči razpolagati z ustreznim prostorom za pristajanje in vzlet helikopterjev. Bolnišnica na Katinari vsaj zaenkrat nima na voljo takega prostora: doslej so se ob najnujnejših primerih že poslužili prevozov s helikopterjem, ki je zasilno pristajal na parkirišču za vozila pred bolnišnico. Ta zasilna rešitev naj bi obveljala tudi odslej, vendar le dokler ne bodo na drugi strani bolnišnice, tisti, ki gleda proti morju, zgradili novo pristajalno helikoptersko ploščad.

Na sliki (foto Križmančič) bolnišnica na Katinari, kjer bo delovala nova centrala za hitro pomoč.

Hčeri, 13-letna Biljana in 14-letna Danjela, bosta v kratkem popolnoma okrevale Samomor matere srhljiv konec drame

Drama, ki se je krvavo začela v petek dopoldne, ko je Gordana Milošević z velikim kuhinjskim nožem napadla in ranila svoji hčerki, je doživela včeraj dopoldne tragičen epilog: v celici koroškega zaporja si je namreč 32-letna mati, ki so jo dolžili poskusa umora (oziroma napada na hčeri), vzela življenje. Okoli 11. ure sta dva paznika v celici-samici opazila, da se je zapornica obesila. Nemudoma sta odprla vrata, snela nesrečno Gordano Milošević z dovodne cevi, na katero je zapornica privezala svoje »pajkice«, vendar ji veliko nista mogla pomagati. Uradno sporočilo tržaške kvesture trdi, da je bila Gordana Milošević že mrtva, ko je osebe z zapora prišlo v samico. Včeraj so se namreč razširile vesti, da je bila zapornica še živa do prihoda zdravstvenega osebja z zapora, ki pa ji tudi ni moglo več pomagati. Kratko uradno sporočilo tržaške kvesture nadalje pravi, da je 32-letna Gordana Milošević umrla »zaradi zadavljenja z obesenjem«, kot vrv pa je uporabila hlače-fuseaux, ki jih je privezala na dovodno cev za vodo za stranišče, ki je bilo v celici.

Uradno potrjene vesti nadalje pravi, da je Gordano Milošević včeraj zjutraj pregledal psihiater,

Gordana Milošević

ki naj bi se izrekel o mentalnem zdravju zapornice (psihiatrovega mnenja še niso posredovali novinarjem). Kasneje, verjetno zgodaj dopoldne pa naj bi jo zasljal namestnik državnega pravdnika Reinotti, ki bi nato moral tudi izoblikovati obtožnico. Gordani Milošević bi namreč lahko sodili zaradi poskusa umora (pri tem naj bi bila odločujoča resnost ran, ki jih je bila zadala predvsem svoji mlajši hčerki Biljani) ali pa zaradi napa-

da na hčeri. Zdaj to seveda sploh ni več pomembno, ker si je 32-letna Gordana sama sodila in tudi obsodila.

Postavlja pa se vprašanje, kako se je lahko zapornica, ki je bila pod strogim nadzorom in za katero so domnevali ali vsaj sumili, da je psihično zelo razrvana, obesila v svoji celici. Samo nekaj minut pred tragičnem odkritjem - tako vsaj pravijo uradno nepotrjene vesti - ji je paznik prižgal cigareto, saj kot »zapornica pod strogim nadzorom« ni smela imeti pri sebi niti vžgalic. Malo potem pa je Gordana Milošević že visela, okoli vratu si je zadržala svoje tesne hlače, ki jih je zavezala za dovodno cev.

Edini svetel žarek v tej temačni zgodbi pa je objava zdravstvenega poročila o obeh ranjenih dekletih: 13-letna Biljana, ki so jo v petek zaradi številnih ran operirali, je toliko okrevala, da so jo že preselili na oddelek k 14-letni sestri Danjeli, ki je bila lažje ranjena. Dekletci bosta predvidoma že v kratkem fizično okrevale, veliko težje pa je predvideti, kdaj in kako si bosta opomogli od šokov, ki sta jih doživeli v nekaj dneh. Kot kaže bo skrb za njuno prevzelo njun stric, mamin brat, pri katerem so tudi vse tri živele, ko je

prišlo do prvega, krvavega poglavlja tragedije. V majhnem stanovanju v Ul. San Servolo 11 je namreč živel Gordanin brat, sestra pa se je s hčerkama in s svojim drugim možem samo začasno preselila k njemu, dokler ne bi bilo gotovo stanovanje v Ul. Marco Polo. Pred dnevi pa naj bi se Gordana in Gennaro Aprile, ki sta se poročila pred tremi leti, sprla, tako da se je možki odselil. Njegovi prijatelji pravijo, da ga je ona kratkoma nagnala, ker je bila ljubosumna na hčeri oziroma se je bala zanju. Gennaro Aprile, ki je delal v piceriji, se je bil namreč zelo navezal na dekletci, pa čeprav nista bili njegovi (Danjela in Biljana sta bili že več let siroti po očetu, z materjo-vdovo pa sta v Trst prišli pred petimi leti). Za Gordano je bila ta navezanost pretirana, vsaj kot tako jo je zadnje čase - sodeč po raznih pričevanjih - doživljala. Zato sta se tudi z možem tako hudo sprla; Gennaro Aprile zaenkrat svojega mnenja o prvem delu tragedije (pred ženinim samomorom) javnosti ni želel povedati, saj ga včeraj ni bilo nikjer resnice ne bo mogla več nikomur zaupati.

Sesljski zaliv na razstavi WWF

Naravovarstveniki bodo priredili konec tega tedna 3-dnevni »ekološki« praznik v Sesljskem zalivu na območju bivšega kopaljšča Caravella. Osrednji dogodek prireditve bo razstava slik o tržaški obali, s katero želijo organizatorji opozoriti na poskuse »cementifikacije« Sesljana in na druge projekte, ki naj bi (ali pa so že) izmaličili obličje tržaške obale; obenem bodo predloženi tudi nekateri načrti, ki naj bi bili po mnenju Svetovnega sklada za naravo WWF primerni za dejansko ovrednotenje sesljskega bisera (na primer načrt za razvoj športnega turizma).

Poleg WWF so pri pripravi razstave sodelovali naturistično društvo Anita, Italia nostra, Liga za okolje, LIPU, UISP in Allround kayak club. Razstava bo odprta od 21. do 23. avgusta od 9. do 20. ure.

Na Opčinah obilo zabave in vzgojnega razvedrila za okrog 90 otrok poletnega centra Sklada M. Čuk

Včeraj ob 8.30 so se odprla vrata letošnjega poletnega centra Sklada Mitja Čuk, ki ima svoje stalne prostore v Prosvetnem domu na Opčinah.

Starši in otroci - letos jih je okrog 90 - so prišli točno. Otroke je sprejelo osem vzgojiteljic, samih takih, ki življenje v centru že poznajo; k tem je treba seveda prišteti še spremljevalce hendikpiranih otrok.

»Letos nismo dosegli številke sto, kot je bilo to v navadi pretekla leta,« nam je povedala predsednica Sklada Jelka Cvelbar. »To pa gre na rovaš napačni izbiri datumov posameznih poletnih centrov, ki jih sedaj organizira tu pri nas že skoraj vsaka vas. Včasih smo bili mi tisti, ki smo nekako zaključevali poletne centre: sedaj pa bodo stekli v tem času še poletni centri v Lonjerju, ki ga organizira domače društvo, v Repnu (začel se je prav včeraj) v organizaciji KD Kraški dom, pa še poletni center, ki bo potekal ob obali v Križu. Organizirale so ga animatorke ZSKD, ki so dobile v najem del obale od sester - Salezijank. Morda bi bilo potrebno, da tudi to našo dejavnost nekako uskladimo in koordiniramo. Saj ne manjka otrok, ki si želijo nekaj dni počitnic v družbi

svojih sovrstnikov. Treba bo samo uskladiti datume, pa bo vse steklo v redu,« je še dodala Jelka Cvelbar.

Osrednja tema letošnjega poletnega centra na Opčinah bo človeško telo. Psihoterapevt prof. Vili Ščuka bo, skupno s svojo hčerko Nino, dvakrat tedensko predaval o tem problemu, a na način, ki bo razumljiv in sprejemljiv za vse udeležence centra.

Že jutri bodo imeli v centru poseben dogodek: lov na zaklad. Najmanjši bodo ta zaklad iskali v domu samem, večji pa po Očinah.

Vse dneve bodo otroci polno zasedeni z glasbeno in vzgojno-gibalno dejavnostjo. Vodila jo bosta Miriam Biekar in Andrej Vremec. V tem času bodo na programu še ure pravljic in še marsikaj. Za prihodnjo sredo je predviden športni dan, za konec pa še neformalna prireditve, ki bo zajela vsebinsko posameznega dne, ki so ga otroci preživeli v centru. Če se bo nadaljevalo lepo vreme, če bo hrana podjetja DISPRAL, ki so jo udeleženci že lani prejeli kar v domu, prav tako dobra, če bo pravilno steklo delo vseh vzgojiteljev, animatorjev in spremljevalcev, potem lahko že vnaprej povemo, da se vsem obeta nekaj lepih dni do konca avgusta in da zabave in dobre volje ne bo manjkalo. (nl)

† Dne 14. avgusta nas je zapustila naša predraga

**Olga Zeriali
vd. Mauro**

Pogreb bo danes, 18. avgusta, ob 12.15 iz mrtvašnice glavne bolnišnice v boljunsko cerkev.

Žalostno vest sporočajo sestra Mira, hči Luci in sin Giuseppe z družinama, vnuki Paola, Claudio in Samoa ter ostali sorodniki.

Nameste cvetja darujte v dobrotelne namene.

Boljunec, Aiello, 18. avgusta 1992

Ob nenadomestljivi izgubi predrage mame Olge izrekajo Giuseppeju in družini občuteno sožalje prijatelji C. Bratos, M. Klun, S. Klun, E. Križmančič, K. Ota, R. Ota, D. Petaros, F. Žerjal in H. Žerjal.

Ob težki izgubi drage mame Olge izreka iskreno sožalje Giuseppeju in svojem iskreno sožalje

Občinska Zveza DSL - Dolina

Ob težki izgubi drage Olge izreka iskreno sožalje prizadeti družini in svojem

KD France Prešeren
iz Boljuna

Uprava in uslužbenci Občine Dolina izrekajo iskreno sožalje Giuseppeju Mauru in družini ob bridki izgubi drage mame.

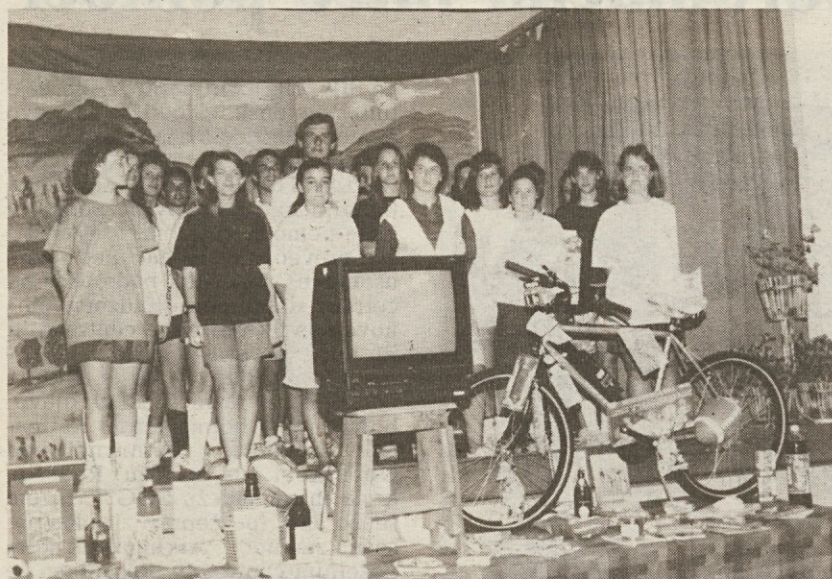
Ob smrti drage mame Olge izreka sinu Giuseppeju in svojem iskreno sožalje

MePZ Jacobus Gallus.

Gostovali so slovenski maturanti iz Argentine

V Nabrežini so v nedeljo slavili zavetnika sv. Roka

V Nabrežini so v nedeljo praznovali zavetnika sv. Roka. Po maši je bila zjutraj tradicionalna procesija, zvečer pa so imeli v župnijski dvorani kulturni program, katerega protagonisti so bili letošnji slovenski maturanti iz Argentine. Slednji so prikazali igro »Lepota in zver« ter zapeli nekaj slovenskih pesmi. Sledila je loterija z bogatimi nagradami, katere izkupiček so namenili beguncem iz Bosne in Hercegovine, lep večer pa se je zaključil s prijetno družabnostjo.

Na sliki (foto Magajna) slovenski maturanti iz Argentine na odru župnijske dvorane v Nabrežini, na katerem vidimo tudi nagrade dobrodelne loterije.

Veliki šmaren kulturno »prijadral« na Rusi most

Zaključil se je poletni center

Dijaški dom zaprt do 1.9.

Na dan pred velikim šmarom so v Dijaškem domu Srečko Kosovel uspešno zaključili poletno središče, katerega se je skozi osem tednov udeležilo 93 slovenskih in italijanskih otrok. Otroci so starše razveselili s pestro zaključno predstavico, razstavo ročnih del in risb.

Hvaležni starši, zadovoljni nad počitniško pobudo igre in sožitja, so že sedaj spraševali, ali bo dom tudi naslednje leto organiziral središče, ali bo poskrbeljeno tudi za otroke nad dvanajstim letom, ali bo odprto vse počitnice, praktično do začetka pouka.

Po letovanju na Ptuj in poletnem središču bo sedaj dom zaprt do 1. septembra.

Veliki šmar se je letos v Trstu iztekel v znamenju dokaj ne navadne, a vsekakor sila posrečene multimedialne prireditve, ki jo je na Rusem mostu priredilo kulturno združenje Danubio v sodelovanju s kopico drugih društev in ustanov, med katerimi je bilo tudi Slovensko stalno gledališče. Prireditev je nosila naslov Spomin in zasanjanost. Tisto, kar si je v soboto v večernih in nočnih urah sledilo na Kanalu in na Rusem mostu, je povsem odgovarjalo naslovni premisi. Dvojborna jadrnica, ki je po Kanalu pripeljala protagoniste večera na Rusi most, je popeljala spomin tja v preteklost, ko kanal pred cerkvijo sv. Antona Novega ni bil le parkirišče čolnov in ríesnage. Operni pevci, igralci in mimiki so s petjem igro in gibom začarali številno občinstvo, ki je z zasanjano pozornostjo sledilo njihovim nastopom na tem ali onem koncu trga. Vse skupaj je glasbeno »zabelil« dunajski ženski orkester s skladbami Donizettija, Mozarta in Rossinija.

Na sliki (foto Magajna): Prihod jadrnice po Kanalu do Rusega mostu.

gledališča

Miramarski park

Do vključno 15. septembra se bodo vrstile predstave LUCI IN ZVOKI.

Nocoj ob 21. uri bo predstava v angleščini in ob 22.15 v italijanščini; v četrtek ob 21. uri predstava v nemščini in ob 22.15 v italijanščini.

razstave

V kavarni Caffè degli specchi je na ogled razstava kraških pokrajin slikarke LILI LUPIERI. Razstava bo odprta do 13. septembra.

V galeriji Muzeja Revoltella v Ul. Diaz 27 je na ogled razstava "Od Canove do Burrija - Muzej se predstavlja".

Na Gradu sv. Justa - Bastione fiorito je odprta retrospektivna antološka razstava kiparja GIUSEPPEJA NEGRISINA. Razstava bo odprta do 30. avgusta vsak dan od 10.00 do 12.30 in od 16.30 do 19.00.

V kavarni Stella polare razstavlja svoja dela slikarka ZORA KOREN SKERK. Razstava bo odprta do konca avgusta.

Pri Brišičkih 9/A je odprta umetnostna galerija in razstava umetnostne obrti v kraškem marmorju PAVLA HROVATINA.

V kmečki hiši v Devinu je do 20. avgusta na ogled razstava "Od Rilkeja do Joyceja" - tržaška leta Jamesa Joyce. Razstava je odprta vsak dan od 17. do 21. ure.

koncerti

Gledališče Verdi
Simfonična sezona '92

Do 4. septembra se nadaljujejo vpisovanja za abonmaje (red A) pri blagajni gledališča na trgu Unità. Blagajna bo zaprta do 1. septembra 1992.

Grad sv. Justa
Straordinario estivo
V nedeljo, 30. avgusta, ob 21.30 celovečerni koncert skupine PITTURA FRESKA.

Predprodaja vstopnic pri osrednji blagajni UTAT v Pasaži Protti.

kino

ARISTON - 21.30 Bolle di sapone.
EXCELSIOR - Zaprto zaradi počitnic.
EXCELSIOR AZZURRA - Zaprto zaradi počitnic.

NAZIONALE I - 16.30, 18.15, 20.15, 22.15 Senza esclusione di colpi 2, i. John Barret.

NAZIONALE II - 16.30, 22.15 Malibù College California.

NAZIONALE III - 16.45, 22.15 Profondo anal, porn., □□

NAZIONALE IV - 16.30, 18.15, 20.15, 22.15 Passioni violente, i. Sam Shepard, Barbara Sukowa.

GRATTACIELO - 17.30, 19.00, 20.30, 22.15 House IV, i. Terri Treas, Scott Burkholder.

MIGNON - Zaprto zaradi počitnic.
LJUDSKI VRT - 21.00 Beethoven.

EDEN - 15.30, 21.30 Eccitazioni oscene, porn., □□

CAPITOL - 16.30, 18.40, 20.20, 22.10 Il padre della sposa, i. Steve Marvin, Diane Keaton.

LUMIERE - Zaprto zaradi počitnic.
ALCIONE - Zaprto zaradi počitnic.

RADIO - 15.30, 21.30 Taboo american style II: perversioni in famiglia, porn., □□

Prepovedano mladini pod 14. letom □ - 18. letom □□

razna obvestila

Kmečka zveza sporoča, da bosta podružnici v Nabrežini in na Opčinah v mesecu avgustu zaprti.

Foto skupina in druge organizacije prireajo 1. fotografski ex tempore Idrija 92, ki bo 29. in 30. avgusta v Idriji ob čipkarskem prazniku. Pravilniki so na razpolago v Tržaški knjigarni.

KD Lonjer-Katinara obvešča vse prijavljene v otroški poletni center, ki bo v Lonjerju od 24. do 29. t. m. naj se zberejo v društvenih prostorih v ponedeljek, 24. t. m., od 8.00 do 8.30.

Zbor Jacobus Gallus Trst obvešča svoje člane in vse, ki bi se mu radi pridružili, da bo prva vaja v sezoni za moški v četrtek, 20. in za ženski zbor v petek, 21. t. m., ob 20. uri v prostorih Glasbene matice. Avdicija za nove pevce in pevke bo ob 19.30. Za vse ostale informacije telefonirajte na številko 382978.

Skupina Sončni žarek pod pokroviteljstvom Zadrúžnega centra za socialno dejavnost prireja za predšolske in osnovnošolske otroke od 31. 8. do 11. 9. poletni center v Brojenci pri Križu (ob morju). Informacije in vpisovanja na tel. št. 360324 ali osebno na sedežu zadrúge v Ul. Cicerone 8/B v uradnih urah.

včeraj - danes

Danes, TOREK, 18. avgusta 1992

HELENA

Sonce vzide ob 6.09 in zatone ob 20.08
Dolžina dneva 13.59 - Luna vzide ob 21.44 in zatone ob 11.15.

Jutri, SREDA, 19. avgusta 1992

TEKLA

PLIMOVANJE DANES: ob 0.12 najvišja 23 cm, ob 6.07 najnižja -36 cm, ob 12.41 najvišja 44 cm, ob 19.11 najnižja -29 cm.

VREME VČERAJ: temperatura zraka 27.5 stopinje, zračni tlak 1019,2 mb narašča, veter vzhodnik 6 km na uro, vlaga 63-odstotna, nebo jasno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 23,2 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Michele Sabadin, Martina Ostrouska, Elisa Zuppin, Manuel Baba, Giacomo Fiani, Stefano Peter, Maria Luisa Bortoli, Gianluca Piovesana, Gianluca Mauri, Barbara Galasso, Ludovico de Giacomi.

UMRLI SO: 79-letna Bianca Dodich, 88-letna Teresa Intini, 83-letna Elisabetta Dubbini, 83-letna Anna Maria Visintin, 76-letna Addolorata Ardore, 82-letni Matteo Furlan, 85-letni Marcello Janeczic, 90-letna Carmela Feri, 57-letni Giovanni Passante, 68-letni Guerrini Spadaro, 84-letna Gemma Predonzan, 82-letna Italia Redivo, 63-letna Emma Rozac, 86-letni Mario Palli, 87-letni Giordano Danelon, 86-letni Achille Miniussi, 68-letna Bruna Rakar, 72-letni Delfino Del Bianco, 82-letna Lucia Petrinja, 51-letni Fulvio Fulizio, 75-letni Bruno Gurtner, 61-letna Dusolina Claut, 91-letna Maria Vidulich, 61-letni Modesto Loser, 80-letna Rosa Presa, 85-letni Giuseppe Riccobon, 82-letni Prospero Longo, 65-letni Antonio Melgusci-Llupi.

SLUŽBA LEKARN

Od ponedeljka, 17., do nedelje, 23. avgusta 1992

Normalen urnik lekarn:

od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 19.30

Lekarne odprte od 13.00 do 16.00

Ul. dell' Orologio 6 (tel. 300605), Ul. Pasteur 4/1 (tel. 911667), Mazzinijev drevored 1 (Milje) (tel. 271124).

PROSEK (tel. 225141/225340) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

Lekarne odprte od 19.30 do 20.30

Ul. dell' Orologio 6, Ul. Pasteur 4/1, Drevored XX. septembra 6, Mazzinijev drevored 1 (Milje).

PROSEK (tel. 225141/225340) - samo po telefonu za najnujnejše primere.

NOČNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30.

Drevored XX. septembra 6 (tel. 371377).

ZA DOSTAVLJANJE ZDRAVIL

NA DOM TEL. 350505 - TELEVITA

URAD ZA INFORMACIJE KZE

Urad za informacije KZE deluje od ponedeljka do petka od 8. do 13. ure - tel. 573012.

ZDRAVSTVENA DEŽURNA SLUŽBA

Nočna služba od 20. do 8. ure tel. 7761, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure.

LOTERIJA

BARI	54	33	63	79	37
CAGLIARI	89	28	71	39	69
FIRENCE	1	4	80	58	63
GENOVA	69	62	44	87	48
MILAN	64	26	76	12	63
NEAPELJ	51	85	18	78	45
PALERMO	38	68	55	51	59
RIM	66	18	8	49	65
TURIN	76	19	3	72	45
BENETKE	81	8	17	37	7

ENALOTTO

X 2 1 2 2 X X 2 2 2 2 1

KVOTE:

12	31.299.000.—	lir
11	926.000.—	lir
10	86.000.—	lir

menjalnica

17. 8. 1992

TUJE VALUTE	FIXING MILAN	BANKOVCI TRST
Ameriški dolar	1113,70	1080.—
Nemška marka	759,020	745.—
Francoski frank	223,96	222.—
Holandski florint	673,43	665.—
Belgijski frank	36,838	35,50
Funt sterling	2138,50	2130.—
Irski sterling	2017.—	1990.—
Danska krona	197,040	194.—
Grška drahma	6,145	6.—
Kanadski dolar	934.—	880.—
Japonski jen	8,832	8,55

TUJE VALUTE	FIXING MILAN	BANKOVCI TRST
Švicarski frank	844,45	833.—
Avstrijski šiling	107,88	106.—
Norveška krona	192,61	190.—
Švedska krona	208,64	205.—
Portugalski eskudo	8,857	8,40
Španska peseta	11,848	11,25
Avstralski dolar	804,050	750.—
HUF	—	10.—
ECU	1544,75	—
Slovenski tolar	—	13,50
Hrvaški dinar	—	4.—

BCIKB

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE

TRŽAŠKA KREDITNA BANKA

Tel.: Sedež 040/67001
Agencija Domjo 831-131
Agencija Rojan 411-611
Filiala Cedad 0432/730-314

FIESTA 1.1 1.3

Executive

★ VARNOSTNI SISTEM Z DALJINSKIM UPRAVLJANJEM IN SIRENO ★ TRISTEZNI KATALIZATOR S SONDO LAMBDA ★ ATERMIČNA STEKLA ★ ELEKTRIČNI PREMIK ŠIP ★ CENTRALIZIRANA KLJUČAVNICA ★ STABILIZACIJSKI DROG

POSEBNA CENA
12.890.000 lir

+ registracija

TAKOJŠNJA DOBAVA

Privreditev, ki jo je žal spremljala vrsta tragičnih nesreč Baglionijev koncert v Lignanu

K uspehu kateregakoli koncerta pripomore cela vrsta dejavnikov. Od kakovosti in slovesa nastopajočih, do primerno izbranega koncertnega okolja, od učinkovite reklame do dobro pripravljene scenografije. Prav ta pa zahteva iz leta v leto boljše aparature, dobro ozvočenje in učinkovite svetlobne efekte, za postavitev in razstavitve katerih pred in po koncertu skrbi več desetih ljudi. Vse to je treba napraviti hitro in pogostoma tudi v nenaklonjenih okoliščinah, ki lahko privedejo tudi do nesreče, kakršna se je v petek ponoči, dve uri po končanem nastopu kantavtorja Claudia Baglionija, zgodila na stadionu v Lignanu. Pri pospravljanju aparatov se je zaradi neurja in silovitega vetra del odra zvrnil na petdesetletnega avstrijskega tehnika, ki je nekaj ur kasneje podlegel poškodbam v videmski bolnišnici.

Poleg tega, da je bil Lignano v petek zvečer prizorišče smrtnih nesreč (v prometnih nesrečah sta umrla še dva mladeniča, nešteto pa jih je bilo ranjenih), je letovičarski kraj severnega Jadrana gostoval tudi prvo deželno etapo poletne turnee rimskega kantavtorja Claudia Baglionija.

Lepotec italijanske avtorske popevke je tudi na koncertu v Lignanu zadovoljil svoje oboževalce. Ti niso sicer napolnili nogometnega stadiona v pričakovanem številu, šest do sedemstisoč ljudi pa je v časih gospodarske stiske zavidljivo število.

Baglioni je svoj nastop začel točno ob najavljeni uri, v dveh urah in pol profesionalno vodenega in izvedenega koncerta je zapel skoraj trideset pesmi, katerim so prisotni sledili s petjem in ploskanjem. Novi, na tri strani odprt oder je učinkovito pripomogel k uspehu koncerta. Večina ljudi je sedela na veliki tribuni, medtem ko na travnatem igrišču nismo zasledili običajne gneče, tako da so tudi ti končno lahko v miru uživali koncert italijanskega zvezdnika.

Nastop je rimski kantavtor začel s pesmijo *Dagli il via*, nadaljeval s skladbami *Le ragazze dell'Est*, *E tu come stai* in dobrim izborom starih in novejših hitov.

Po dobri uri se je Baglioni pojavil na odru sam s kitaro (brez dvoma najbolj prepričljiv del celega koncerta) in nadaljeval medley starih uspešnic, ki ga je publika začela dve minuti prej s petjem prvih verzov pesmi *Questo piccolo grande amore*, z odlomki hitov *Sabato pomeriggio*, *Amore bello*, *Poster*, *Notte di Natale* in *Signora Lia*. Počasi so se s pomočjo

premičnih delov odra znova pojavili člani spremne skupine (od katerih smo si pričakovali nekaj več), ki so drugi del nastopa začeli s prvimi notami disco verzije pesmi *Dov'è dov'è* ter nadaljevali z novimi skladbami *Naso di falco* in *Navigando* ter uspešnicami *Ninna nanna nanna ninna*, *Acqua dalla luna*, *E tu in Noi no*. Po dveh urah je Baglioni zapustil oder, na katerega so ga prisotni s bodrenjem in klicanjem znova privabili za pol ure dolgi bis. Skladbe *Mille giorni di te e di me*, *Via*, *Notte di note*, *note di notte*, *La vita è adesso in Strada facendo* so nas pripeljale do polnoči, ko so Baglioni in številni člani benda dokončno zapustili nogometno igrišče.

AWS.

Claudio Baglioni

Woody Allen še naprej v središču pozornosti

NEW YORK-Vsi časopisi so se te dni na dolgo in široko razpisali o nesrečni zvezi med ameriškima filmskima umetnikoma Woodyjem Allenom in Mio Farrow. Na dan so prišli najrazličnejši razlogi, ki mečejo temno luč zday na enega, zday na drugega, medtem ko se javnost še naprej radovedno sprašuje, kaj je privedlo znameniti par do tega, da se po trinajstih letih skupnega življenja ločuje.

Včeraj je ameriške časopise napolnila nova senzacionalna vest, ki jo je med drugimi potrdila tudi igralka Maureen O'Sullivan, mati Mie Farrow. Pravi razlog razdora naj bi bilo ljubezensko razmerje med Allenom in eno od posinovljenih hčera Mie Farrow, 22-letno Soon-Yi. Woody Allen naj bi se torej kot v svojem znamenitem filmu Manhattan, v katerem se 42-letni pisatelj zagleda v sedemnajstletno študentko, zaljubil v veliko mlajšo žensko. Med njim in Soon-Jijevo je namreč 35 let razlike. O'Sullivanova, ki je izrekla sicer že vrsto pikrih sodb na račun svojega zeta, je tisku izjavila, da je imel Allen uničujoč vpliv na mladenko, ki je korejskega rodu. Razmerje naj bi po mnenju newyorških časopisov trajalo že več kot sedem mesecev in naj bi ne šlo torej za navadno ljubezensko pustolovščino.

Časopisi tudi poročajo, da je ves postopek ločevanja med filmskima umetnikoma (Allen kot znano zahteva, da mu sodišče poveri tri otroke - Satchela in Dylana ter Mosesa, ki sta bila posinovljena) pahnill Mio Farrow v hudo depre-

sijo, da joče vse noči, kot je povedala njena mati. Vsa resnica pa še ni prišla na dan, je še sporočila preko svojega glasnika O'Sullivanova, marsikaj bo še treba povedati o tej žalostni zgodbi.

Woody Allen zaenkrat še ni reagiral na plaz obsodb. Sicer pa so mnogi že nastopili v njegovo obrambo. Soon-Yi, pravijo, ni več otrok in njeno razmerje z Allenom ni kaprica, pač pa globoka in romantična ljubezenska zgodba.

Umrli solist Plattersov

NEW YORK-Za posledicami sladkorne bolezni je v starosti 64 let umrl Tony Williams, solist znane ameriške vokalne skupine Platters, ki je leta 1955 zaslovela po vsem svetu z znano popevko »Only You«. Williams se je rodil v Elizabethu v New Jerseyu in revni črnski družini. V mladih letih se je preživiljal z najrazličnejšimi deli, sreča pa se mu je nasmehnila v začetku petdesetih let, ko so mu zaradi prijetnega glasu ponudili mesto v neki vokalni skupini, v kateri je tedaj pela njegova sestra Linda. Tu se je začel njegov vzpon. Nastali so Plattersi, ki so dobro desetletje navduševali s svojimi melodičnimi skladbami občinstvo po vsem svetu. Williams je leta 1961 skupino zapustil in z njegovim odhodom je izgubila nekdanji lesk.

današnji televizijski in radijski sporedi

RAI 1
6.50 Aktualno: Unomattina, vmes (7.00, 8.00, 9.00, 10.00) dnevnik 1
9.05 Nad: Chateaufallon
10.05 Variete: Macario, storia di un comico
11.30 Nan: Diciottanni
12.00 Variete: Unofortuna
12.25 Vreme in dnevnik 1
12.35 Nan: La signora in giallo (i. A. Lansbury)
13.30 Dnevnik 1 in Tri minute
14.00 Film: La vacca e il prigioniero (kom., It.-Fr. 1959, i. Fernandel)
15.55 Film: Arsenico e vecchi merletti (kom., ZDA 1944, i. Cary Grant)
18.00 Dnevnik 1
18.10 Nan: Il cane di papà
18.40 Dok.: Atlante DOC
19.40 Aktualno: Il naso di Cleopatra
19.50 Vreme in dnevnik
20.40 Kvarkove posebnosti
21.40 Dnevnik 1
21.55 Film: Giovanni Senza-pensieri (kom., It. 1986, r. Marco Colli, i. Sergio Castellito, E. Giorgi)
24.00 Dnevnik in vreme
0.30 Rubrika opolnoči
0.50 Variete: Fantasy Party
1.20 Kolesarstvo

RAI 2
6.50 Aktualno: Galatheus
7.00 Nanizanke in risanke
9.30 Rubrika: Verdissimo
9.50 Film: Sarajevo (dram., Nem. 1955)
11.30 Kratke vesti
11.35 Nan: Lassie, 12.10 Amore e ghiaccio
13.00 Dnevnik in vreme
13.35 Variete: Videocomic
13.45 Nad: La clinica della Foresta Nera, 14.35 Santa Barbara
15.20 Film: Faccia da schiaffi (kom., It. 1969)
17.10 Aktualno: Ristorante Italia (vodi A. Clerici)
17.25 Kratke vesti
17.30 Nanizanka: Faber, l'investigatore
18.20 Športne vesti
18.35 Nanizanka: Il commissario Kress
19.35 Vreme in dnevnik
20.15 Športne vesti
20.30 Film: Identità sepolta (krim., ZDA 1991, r. James Keach, i. S. Keach)
22.15 TG2 Dosje
23.15 Dnevnik in vreme
23.35 Aktualno: La città cabalata
24.00 Il cappello sulle 23
0.40 Film: I fidanzati

RAI 3
7.00 Sat News, danes v kioskih, Televideo
11.50 Šport: Tamburello (IP)
12.00 Film: Non è vero... ma ci credo (kom., It. 1952, r. Sergio Grieco, i. Titi-na-Peppino De Filippo)
12.55 Video strani
14.00 Deželne vesti
14.10 Popoldanski dnevnik
14.25 Koncert za Evropo
15.30 Šport: smučanje na vodi
16.00 Drobci
17.00 Film: Nefertiti regina del Nilo (zgod., It. 1961, i. Jeanne Crain, Edmund Purdom)
18.45 Rubrika Derby in vreme
19.00 Dnevnik
19.30 Deželne vesti
19.45 Drobci
20.00 Risanke: BlobCartoon
20.30 Variete: Avanspettacolo (vodita Franchi-Ingrassia)
22.30 Dnevnik ob 22.30
22.45 Nan. Perry Mason: Al bowling (i. R. Burr)
23.40 Variete: Stasera che sera! - Biblioteca di Studio Uno (1964)
0.35 Dnevnik, pregled tiska in vremenska napoved
1.00 Film: Zoo di notte (dram., Kan. 1987)

TV Slovenija 1
9.50 Spored za otroke: Zgodbe iz školjke
10.40 Nekoč je bilo življenje
11.05 Ljudje in psi
11.30 Da ne bi bolelo
12.00 Poročila
12.05 TV dnevnik BIH (pon.)
12.55 Video strani
16.25 Napovednik
16.30 Film: Morilec stanuje na št. 21 (r. G. Clouzot)
17.55 Poslovne informacije
18.00 Dnevnik
18.10 Spored za otroke: risana serija Biskvitki
18.35 Reportaža: Kje je kralj?
19.15 Risanke in Napovednik
19.30 Dnevnik, vreme in šport
20.05 Nad.: *Ambasadorkin soprog (7. del)
21.00 Za prihodnost Narodne galerije (2. oddaja)
21.10 Dok. serija: Kronika
21.35 Sova, vmes nanizanka Problemčki
22.00 Dnevnik, vreme, šport in žarišče
22.50 Napovednik
22.55 Sova, vmes nanizanka Polnočni klici ter Glasbeni utrinek Lahka kolenjenica (Franz von Suppe)
23.50 Video strani

TV Koper
16.00 Film: Skrivnostni vsiljivec (dram., ZDA 1956)
17.15 Šport: karting
17.35 Film: Vaš superagent Flint (kom., It. 1967, r. Mariano Laurenti, i. Ramimondo Vianello)
19.00 Vsedanes - TV Dnevnik
19.30 Nadaljevanka: Ryan
19.55 Nan: Buck Rogers
20.40 Film: Za dolar slave (vestern, It. 1967, r. Fernando Cerchio, i. Broderick Crawford)
22.10 Vsedanes - TV Dnevnik
22.20 Arhitektovi nasveti
22.30 Film: Vaš superagenti Flint (i. Raffaella Carrà)

TV Slovenija 2
15.30 Svet na zaslonu
16.10 Sova, vmes nan. Stara voluhunska mačka, Polnočni klici ter nad.
18.15 Svet proroča
18.55 Nad.: Modro poletje
19.30 TV dnevnik BIH
20.00 Dok.: V hribih se dela dan... Sedem očesc
20.35 Tomo Česen predstavlja
20.50 Glasba, show in cirkus
21.45 Omizje
23.45 Svet poroča

RADIO TRST A
7.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; 8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila; 7.20 Dobro jutro po naše, vmes Koleadar; 8.00 Deželna kronika; 8.10 Srečanje z Jankom Ježem; 8.50 Lahka glasba; 9.00 New Age; 10.00 Dnevni pregled tiska; 10.10 Stereofonski koncert; 11.30 Odpri knjiga: Kdaj se bo vam nasmehnila sreča?; 11.35 Kantavtorji in šansonjeji; 12.00 Dermoflash; 12.15 Italijanska lahka glasba; 12.40 Evergreeni; 13.20 Glasba po željah; 14.00 Deželna kronika; 14.10 S festivalov; 14.30 Dobrodošlo, poletje!; 15.00 Nad.: Jadra na robu sveta; 15.30 Hit Parade; 16.00 Nazaj k naravi; 16.20 Potpuri; 17.00 Kulturna kronika; 17.10 Klasični album; 18.00 Ciril Kosmač; Prazna ptičnica; 18.30 Instrumentalna lahka glasba; 19.20 Zaključek.

RADIO SLOVENIJA
5.00, 6.00, 6.30, 7.30, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 18.00, 19.00, 21.00, 23.00 Poročila; 6.50 Dobro jutro, otroci; 7.00 Kronika; 8.05 Radio plus; 9.35 Turistični napotki; 11.30 Pregled tiska; 12.05 Na današnji dan; 12.30 Kmetijski nasveti; 13.20 Obvestila; 13.45 Iz tujega tiska; 15.00 Radio danes; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Obvestila; 17.00 Studio ob 17.00; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi; 20.35 Minute za; 21.05 Radijska igra: Srečanje na otoku; 21.55 Glasbeni intermezzo; 22.00 Zrcalo dneva; 22.30 Slovenski pevci šansonov; 23.05 Literarni nokturmo; 23.15 Nočni program - Glasba.

RADIO KOPER (slovenski program)
8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30 Poročila; 12.30, 19.00 Dnevnik; 6.00 Glasba, koleadar; 6.30 Jutranjik; 7.00 Kronika-Prenos RS; 7.30 Dnevni pregled tiska; 8.00 Modri val - Na rešet; 9.00 Souvenir d'Italy; 9.15 Z roko v roki; 11.00 Hladno-Toplo-Vroč; 12.00 Tropicana; 12.30 Opoldnevnik; 13.00 Jagode in podoknice; 15.00 Dance music; 15.15 Hit dneva; 15.30 Dogodki in odmevi; 16.00 Glasbeni desert; 16.50 Pesem tedna; 17.00 Glasba po željah; 17.30 Primorski dnevnik; 18.00 Iz kulturnega sveta; 19.00 Prenos RS.

TELEFRIULI (italijanski program)
6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.30 Utrinki; 7.45 Jutranjik; 8.10 Morfej; 9.00 Poletne turnee; 9.20 Glasbene želje; 9.45 Edig Galletti; 10.00 Pregled tiska; 10.40 Svet družine; 11.00 Sanje o počitnicah; 12.00 Glasba po željah; 13.35 Pesem tedna; 14.00 Želja po glasbi; 14.33 Alphabet street; 16.00 Popol dne ob 4; 16.05 Promocija plošč; 16.20 Kulturni koleadarček; 16.50 Rock-slovar; 17.20 Beatlesi; 17.32 Tropicana; 18.00 Discoteca; 19.00 Souvenir d'Italy; 19.45 New age; 20.00 Nočni program.

RADIO OPČINE
7.30, 13.30, 17.30 Poročila; 10.00 Matineja z glasbo po željah; 16.00 Naš Kras (v italijanščini); 17.30 Paff... boom; 19.00 C'est la vie; 20.30 Smeh in glasba.

CANALE 5
6.30 Aktualno: Na prvi strani
8.30 Nanizanke: Arnold, 9.00 Casa Keaton - Un capo in gonnella, 9.30 Love Boat, 10.30 La famiglia Bradford, 11.30 Otto sotto un tetto
12.00 Kviz: Il pranzo è servito
13.00 Dnevnik TG 5
13.20 Variete: Non è la RAI
14.00 Aktualno: Forum
15.00 Nanizanki: I Robinson - Le ombrette, 15.30 Denise - Un trio mancato
16.00 Otroški varieteti in risanke
18.00 Kviza: OK il prezzo è giusto!, 19.00 La ruota della fortuna
20.00 Dnevnik TG 5
20.25 Variete: Il TG delle vacanze - Predstavitev
20.30 Aktualno: Affari di famiglia (vodi Rita Dalla Chiesa), 22.00 Le più belle Scene da un matrimonio (vodi D. Mengacci)
22.30 Variete: Il TG delle vacanze
23.00 Variete: Maurizio Costanzo Show, vmes (24.00) nočni dnevnik TG 5
2.00 Spored non stop

RETE 4
8.30 TG 4 vesti
9.00 Nan: Strega per amore, 9.30 La Tata e il professore (i. Juliet Mills)
10.00 Nad: General Hospital, 10.30 Marcellina
11.00 Nan: Balliamo e cantiamo con Licia
11.25 Risanke in otroški varietete Ciao ciao
13.00 Nadaljevanka: Sentieri
13.30 TG 4 vesti
13.55 Variete: Buon pomeriggio (vodi P. Rossetti)
14.00 Nad: Sentieri, 14.30 Maria, 15.15 Io non credo agli uomini, 15.55 Ines, una segretaria da amare, 16.25 Manuela
17.30 TG 4 vesti
17.45 Aktualno: Lui lei l'altro
18.20 Kviz: Gioco delle coppie
19.00 TG 4 vesti
19.25 Rubrika o lepoti
19.30 Nad: Gloria
20.30 Film: Dieci in amore (kom., ZDA 1958, r. G. Seaton, i. Clark Gable)
22.50 Film: Eva contro Eva (dram., ZDA 1950, r. J. Mankiewicz, i. Bette Davis, Marilyn Monroe), vmes (23.30) TG 4 vesti

ITALIA 1
6.30 Pregled tiska
6.40 Otroški varietete, aktualnosti in risanke
9.05 Nan: Il mio amico Ricky, 9.45 La casa nella prateria - Ti dirò arriverederci, 10.45 Hazzard - Donne e motori, 12.00 La donna bionica, 13.00 I ragazzi della terza C
14.00 Odpri studio
14.20 Film: Satiricosissimo (kom., It. 1970, r. Mariano Laurenti, i. Franchi-Ingrassia)
16.00 Nanizanke: Adam 12, 16.30 Giustizieri della città, 17.30 T.J. Hooker - Il falsario, 18.30 Riptide - La maledizione della Mary Aberdeen
19.30 Odpri studio in šport
20.00 Nogomet: trofeja Giorgio Ghezzi
23.00 Film: Halloween 3 - Il signore della notte (srh., ZDA 1983, r. Tommy Lee Wallace, i. Tom Atkins, Stacey Nelkin)
1.00 Odpri studio
1.15 Pregled tiska
1.20 Studio sport
1.35 Nočni spored

ODEON
13.00 Risanke in nanizanke
15.30 Nan: College, Henry & Kip, 4 donne in carriera
16.30 Nanizanka: Masquerade
17.15 Nad: Viviana, 18.00 Veronica (i. V. Castro)
19.30 Risanke
20.00 Nan: Laverne & Shirley
20.30 Film: Inchiodate l'armata sul ponte (dram., Jug. 1969, r. Hajrudin Kravac, i. Bata Živojinović)
22.30 News magazine: Telefacts
23.00 Film: Morirai a mezzanotte (dram., ZDA 1947, r. Anthony Mann, i. Raymond Burr)

TMC
8.30 Nanizanka: Batman
9.00 Risanke
9.30 Spored za otroke
10.30 Nan: Truck Driver, Doris Day Show, 12.00 I misteri di Nancy Drew
13.00 TMC News - Sport News
13.40 Dok.: Prijateljska narava
14.15 Variete: Amici mostri
15.15 Nanizanka: Autostop per il cielo
16.15 Film: Il libro della giungla (pust., ZDA 1942, r. Zoltan Korda, i. Sabu)

18.15 Film: Operazione uranio (pust., ZDA 1958, r. J. Parker, i. Jackie Longhery)
20.00 Vesti: TMC News
20.35 Nanizanka: Matlock
21.35 Film: A cuore aperto (dram., Kan. 1981, r. Richard Pearce, i. Donald Sutherland)
23.25 Nočne vesti
23.45 Aktualno: Intervju
0.30 Film: La pistola e il pulpito (vestern, ZDA 1974, r. Dan Petrie)
2.00 Aktualno: CNN News

TELEFRIULI
10.45 Telefriuli non stop
15.45 Rubrika
16.00 Kratke vesti
16.05 Risanke in nanizanka
18.05 Nan: Adderly
19.00 Dnevnik
19.30 Ritiri in serie A e B
20.00 Dok.: Zgodovina ZDA
20.30 Variete: Vernice fresca
21.30 The World Music Award
22.00 Incontri al caffè (vodi Romano Battaglia)
22.45 Nočne vesti
23.30 Ritiri di serie A e B

TELE 4 (Se povezuje s sporedi Italia 1)
Lastne oddaje:
14.00 Dogodki in odmevi
19.30 Dogodki in odmevi

Veliki šmaren je na Goriškem minil neobičajno mirno Turistični val je šel mimo Goriške Poletna gneča in vzdušje le v Gradežu

Počitniški val je ob letošnjem velikem šmarnu pljusnil mimo Goriške. Ni bilo dolgih vrst motoriziranih turistov, promet na mejnih prehodih je bil živahen, vendar tekoč. Pravo počitniško ozračje je bilo občutiti le v Gradežu, kamor se je ob koncu tedna, kjer so z izvolitvijo najlepše mladenke iz naše dežele in z velikim ognjemtom dosegle vrhunec prireditve letošnjega poletja. V Gradežu se je med soboto in nedeljo gnetlo okrog osemdeset tisoč stalnih in enodnevnih gostov.

Velikošmarna praznika sta, vsaj na Goriškem, minila brez hujših pretresov. Težjih prometnih nesreč ni bilo.

Promet je bil tako v soboto, kakor v nedeljo na vseh cestah razmeroma gost, vendar gneče, na katero smo bili vajeni v prejšnjih letih ni bilo. Zdi se pa tudi, da so avtomobilisti upoštevali priporočila.

Gost, vendar tekoč promet so tako v soboto, kakor v nedeljo, zabeležili tudi na mednarodnih mejnih prehodih na Goriškem. Dolgi vrsti avtomobilov tokrat ni bilo. Morda tudi zaradi tega, ker so v sosednji Sloveniji letos prvič, praznovali 15. avgust in je bila sobota dela prost dan.

Praznik so v Sloveniji obeležili s številnimi verskimi obredi. Na Sveti Gori nad Gorico je bila v soboto slovesnost s posvetitvijo slovenskega naroda Mariji. Veliki šmaren pa so obeležili s številnimi verskimi in drugimi prireditvami tudi drugod na Goriškem.

Množična je bila udeležba vernikov, v soboto, na slovesnosti na Barbani, v Gradeški laguni. Posebno odajo o tem romarskem svetišču in o slavu je oddajala Evrovizija, mašo goriškega nadškofa A.V. Bommarca pa je prenašalo italijansko televizijsko omrežje. Naj omenimo, da so v romarskem svetišču v soboto odprli zanimivo razstavo podobic o božjepotnih svetiščih ob slovensko-italijanski meji. Razstavo sta pripravila Svet slovenskih organizacij in Goriški muzej. Gre za razstavo, ki so jo postavili že v Gorici, ob papeževem obisku.

V Gradežu so v soboto pozno zvečer pripravili tudi velik ognjemet.

Množico obiskovalcev so zabeležili na številnih prireditvah na odprtem, kjer so ljudje iskali prijetne osvežitve.

Okrog dvajset tisoč obiskovalcev si je v nedeljo dopoldne ogledalo razstavo ptic, kmetijskega orodja, živali in psov v Gradišču, ki so jo tokrat priredili šestindvajseti.

Trgovci pa so poskrbeli, da so bile številne trgovine odprte.

V Gorici, v Podturnu, se je med soboto in nedeljo zaključil tradicionalni krajevni praznik, med katerim so zbirali sredstva za pomoč po vojni prizadetemu prebivalstvu na območju nekdanje Jugoslavije.

Veliko zanimanja je bilo za izid srečelova, na katerem je bil glavni dobitnik avtomobil fiat 126. Sreča se je nasmehnila Stanku Ožbotu iz Gorice, ul. Faieti. Drugo denarno tombolo (dva milijona lir) pa je v petek zvečer zmagal Giorgio Ruhr.

Med civilno in versko slovesnostjo v nedeljo dopoldne pa so izročili posebno priznanje "Mattone su mattone" Romeu Mucciju, upokojenemu delavcu, v zadnjem času vnetemu sodelavniku ustanove Caritas. S priznanjem, ki se izroča ob prazniku sv. Roka, zavetnika v Podturnu, želijo v tem kraju nagraditi osebe, ki so se posebej izkazale na področju solidarnosti in pomoči bližnjemu.

V Vilešu so v nedeljo obeležili 150 let posvetitve župne cerkve.

Veliko ljudi je ob koncu tedna obiskalo šagre v Mošu, Jasihu pri Krminu in v raznih drugih krajih.

Dvodnevni praznik so številni Goričani seveda izkoristili tudi za krajše obiske sorodnikov, nekateri so se pred poletno pripeko, ki jo je sicer nekoliko omilila sobotna nevihta, iskali osvežitve v hribih. Tudi tokrat je bilo med gosti ob Bohinjskem jezeru kar precej Goričanov.

Največ ljudi pa je, tako kakor sicer, preživelo velikošmarna praznika kar doma.

Na filmskem natečaju Sergio Amidei Nocoj "Preprosta zgodba" po Sciascievi pripovedi

Filmski natečaj Sergio Amidei za najboljši scenarij se nocoj ob 20.45 nadaljuje s filmom Emidia Greca po zadnjem romanu Leonarda Sciascie »Una storia semplice«. To bo že šesti film v tekmovalnem sporedu, ki bo do petka ponudil še zadnje tri filme. V soboto zvečer bo slovesno nagrajevanje ob predvajanju Monicelli-jevega »La grande guerra«. Ta film sodi v retrospektivni poklon scenaristoma Ageju in Scarpelliju, ki doživlja v teh dneh na gradu res razveseljiv uspeh četudi nekoliko v senci odzivnejšega večernega tekmovalnega sporeda. Popoldanski spored je vsekakor pritegnil nemalo gledalcev, ki imajo enkratno priložnost, da si ogledajo na velikem ekranu sicer že s televizijskih zaslonov znane mojstrovine neorealizma in komedije "po italijansko". V grofovi dvorani na gradu bodo v okviru tega sporeda danes ob 18. uri predvajali Monicellijev »Risate di Gioia« s Totòjem in Anno Magnani, jutri ob isti uri pa Comencinijev »Tutti a casa« o usodi preprostega človeka po zlomu Italije 8. septembra.

Na to svetlo tradicijo italijanskega filma se nekako navezuje tudi nocojšnji »Una storia semplice«, ki navzlic naslovu gotovo ne prikazuje preproste zgodbe. Gre za skrivnostni mafijski zaplet, v katerem se kot v pajkovi mreži znajde trgovski potnik iz severne

Italije, ki potuje na Sicilijo. Tam sreča modrega upokojenega profesorja in se znajde, še sam ne ve kako, vpleten v skrivnostni umor bivšega diplomata in serijo umorov, ki mu sledijo. Policija in karabinjerji uberejo v preiskavi različne poti, vsemu temu dogajanju pa ni tuja režija neke skrivnostne oblasti... Gre torej za hkrati policijski in politični film, ki pa ni natanko ne eno ne drugo. Morda je najboljša oznaka ta, da je kot vsa dela, ki jih je Sciascia posvetil Siciliji in ne samo Siciliji, v resnici parabola o varljivosti tega, kar se zdi resnično v zapletenem labirintu stvarnosti.

Ravnatelj ERSA stopil v pokoj

V vodstvu deželne ustanove za razvoj kmetijstva (ERSA) je te dni prišlo do zamenjave. Ravnatelj ustanove dr. Paolo Tonzar, ki je od leta 1986 opravljal to odgovorno nalogo, je namreč odšel v pokoj. Nadomestil ga bo, po odločitvi deželnega odbora, dosedanji namestnik ravnatelja, kmetijski izvedenec Sandro Baldo.

Paolo Tonzar je bil po izobrazbi pravnik in je svojo delovno pot začel kot uslužbenec Ministrstva za notranje zadeve. V sedemdesetih letih je opravljal tudi funkcijo honorarnega pretorja v Gradišču.

Pri deželni ustanovi za razvoj kmetijstva je bil najprej odgovoren za upravne in knjigovodske zadeve, funkcijo ravnatelja pa je nastopil leta 1986.

Ob upokojitvi se je dr. Tonzarju zahvalil predsednik ustanove Emilio Del Gobbo.

V petek v Podgori poletni koncert polifonske glasbe

V podgorski cerkvi bo v petek, 21. avgusta, poletni večer polifonske glasbe, na katerem bodo sodelovali mešani pevski zbori Podgora pod vodstvom Mirka Špacapana in Vox Julia iz Ronk, ki ga vodi Sonia Magris Sirsen ter ženski zbor Audite Nova iz Štaranca-na.

Zbora Podgora in Audite Nove se pripravljata na nastopa na polifonskem tekmovanju v Arezzu, Vox Julia pa je pred kratkim sodelovala na mednarodnem tekmovanju v Algheru.

Prireditve se bo pričela ob 21. uri. Vstop je prost.

čestitke

Kulturno društvo Kras in Gospodarska zadruga Dol-Poljane čestitata Luciji in Frankotu ob rojstvu sina Danijela.

izleti

Društvo slovenskih upokojenecv priredi v nedeljo, 6. septembra, enodnevni izlet v Avstrijo na Vrbsko jezero (tam bo 2-urna vožnja s parnikom po jezeru). Sledilo bo kosilo pri slovenskem kmečkem turizmu Sončne radiče in popoldne obisk Piramidkugel. Vpisovanje pri poverjenikih in na sedežu do 19. avgusta.

Društvo slovenskih upokojenecv priredi od 21. do 26. septembra 6-dnevni izlet v Versilijo, Cinque Terre, Lucco in na otok Elbo (2 dni). Zaradi rezervacije mest bo vpisovanje samo na sedežu društva do 9. septembra. Podrobnejši program dobijo zainteresirani ob vpisu.

lekarne

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
Marzini, Korzo Italia 89 - tel. 531443.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
Centrale, Trg Republike 26 - tel. 410341.

DEŽURNA LEKARNA V DOBERDOBU
Lekarna pri jezeru — Vrtna ulica (via Giardino, 2) - tel. 78300.

pogrebi

Danes v Gorici ob 11. uri Maria Visintin vdova Zanatto iz Vidma v cerkev pri sv. Ani in nato na glavno pokopališče, ob 11.30 Srečko Mauri iz Arezza na glavno pokopališče in ob 12. uri Luigi Di Blas iz splošne bolnišnice v cerkev v Stražicah in na glavno pokopališče.

Na Sardiniji ranjeni vojaki brigade Gorizia

Eksplodizija ročne bombe, ki jo je na Sardiniji neznana roka zalučala proti skupinici vojakov, je v nedeljo odjeknila tudi na Goriškem. Šesterica ranjenih vojakov je namreč služila vojaški rok pri nas, četudi so štirje doma s Sicilije, dva pa iz Lombardije. Dva med ranjenimi sta igrala v godbi brigade Gorizia, ki ima glavni sedež v vojašnici na Tržaški ulici v Gorici, štirje ranjeni vojaki pa služijo vojaški rok v Krminu v enotah tamkajšnjega bataljona Torino, ki je sestavni del brigade Gorizia. Prvi radijski dnevniki so v nedeljo sprožili val zaskrbljenosti med svojci in znanci vseh vojakov, dokler niso prišle popolnejše in pomirjujoče vesti o stanju ranjencev. Nekaj zaskrbljenosti pa še ostaja kot tudi pomislekov zaradi uporabe nepripravljenih dvajsetletnikov za kritje pomanjkljivosti drugih državnih aparatov pri varovanju javnega reda. Vojska je vselej vojska: nič čudnega torej, če jo kdo doživlja kot okupacijsko.

Sprejem na županstvu za mlade slovenske izseljence iz Argentine

Sredi prejšnjega tedna so v Gorici prispeli slovenski maturantje iz Argentine, ki se čez poletje mudijo v Sloveniji. Gre za dijake in dijakinje, ki so obiskovali zasebno šolo v slovensčini pa na govoril občinski odbornik Brescia. Oba

ljem ohranjanja jezikovnega in kulturnega izročila. Na županstvu v Gorici so jim v četrtek pripravili sprejem, na katerem jih je pozdravil goriški podžupan Mario Del Ben, v slovensčini pa na govoril občinski odbornik Brescia. Oba

sta poudarila velik pomen takih srečanj za ohranjanje in utrjevanje vezi med mlajšo generacijo izseljencev in staro domovino. Podžupan Del Ben je v nagovoru poudaril, da je bila Gorica prva, ki je gostila prvega predsednika nove demokratične države Slovenije in je maturantom še povedal, da so lahko zelo zadovoljni, ker so letos lahko prvič v svobodni Sloveniji.

Sicer pa so slovenski maturantje iz Argentine, velika večina jih je iz Buenos Airesa, v naslednjih dneh odšli na morje, v Portorož, nato še v Trst in na Repentabor. Slovenijo so si že dobro ogledali, saj so že bili na Koroškem, Gorenjskem, Dolenjskem, Primorskem, čakajo jih pa še ostali predeli Slovenije, katere si bodo tudi ogledali pred odhodom v svojo domovino. Med počitnicami v Sloveniji živijo pri sorodnikih v Ljubljani, vsako jutro pa se zberejo na Kongresnem trgu in se odpeljejo z avtobusom na pot, včasih za nekaj dni, včasih samo za dva, kot je bilo tudi ob obisku v Gorici. Na sliki - foto Paljk - ob sprejemu na županstvu v Gorici.

pismo uredništvu

Levstik odgovarja ZZB NOV

Prejeli smo s prošnjo za objavo. "Gospod "Jože Pahor", "konspirativno" podpisan v navednicah za Komisijo za informiranje pri Občinskem odboru ZZB NOV Nova Gorica, si sicer pozornosti ne zasluži, pa mi zaradi bralcev vseeno odgovorjam.

1. Lažniva je trditev, da jaz v Mladini (4. avgusta letos) sam priznam, da sem storil vojna hudo delstva. Od gospoda "Pahorja" zahtevam, da dokaže, da sem to res rekel. Če sem govoril o pomembnih bojih, to nikakor ne pomeni, da bojevanje spada pod vojna hudo delstva. Bil sem pač pogumen kar pa je kvečjemu odlika vsakega vojaka.

2. Nadalje gospod "Pahor" trdi, da v reviji Borec št. III—IV 1990, obstaja zapisnik v katerem naj bi neki "zaslišane" (?) navajal, kako se je Levstik hvalil o pobojih 65 partizanov. Škoda, da "Pahor" ne navaja tudi imena avtorja, ki mi je dal tako odlične reference, saj bi se mu nadvse rad zahvalil.

Skratka; na zgornji dve točki bi tudi mene zelo zanimali odgovori, zato bi bil gospodu za informiranje pri novogoriški ZZB NOV zelo hvaležen, če mi jih posreduje.

Sam pa novogoriško ZZB NOV resno sprašujem in od nje pričakujem odgovor, zakaj so mi petinštideset let samo sodili, nikoli pa me niso obsodili? In to kljub temu, da sem to želel in zahteval.

Stališče ZZB Slovenije ali bolje rečeno "Društva vojnih veteranov", se mi zdi vse prej kot ustrezno sedanjemu času. Nasprotno, gre za nadvse nesodobno, izzivalno in neargumentirano stališče, ki ne upošteva dejstva, da pišemo leto 1992. "Društvo vojnih veteranov" nima za sabo več mogočne Zveze komunistov, ki bi ga varovala, nima več nekdanje UDBE in tudi "JLA" nima več.

Moja ugotovitev je, da gre ZZB NOV iz enoumja v brezumje z vsemi negativnimi posledicami. Žal!

Vinko Levstik
Gorica

Gorica, 17. avgusta 1992

Sodelovanje med deželnim WWF in konzorcijem ljudskih bank

Konzorcij šestih ljudskih bank v Furlaniji Julijski krajini, katerega članica je tudi Kmečka banka v Gorici, bo tudi v prihodnjem šolskem letu sodeloval z deželnim vodstvom Svetovnega sklada za varstvo narave (WWF) s ciljem da študirajočo mladino opozori na pereča vprašanja varstva okolja in skuša pri mladih vcepiti odgovoren odnos do narave.

Na vseh šolah bodo razdelili zanimivo knjižico, ki obravnava ekološka vprašanja, na dijakom dovolj pristopen način. Knjižica, tiskana na recikliranem papirju, je sestavljena nalašč za delo na šolah in bo v bistvu služila kot nekakšen priročnik, oziroma delovni zvezek s področja ekološke problematike. Gradivo je namreč predstavljeno po posameznih poglavjih, s posebnim ozirom na stanje na območju Furlanije Julijske krajine.

Obravnava pa tudi širšo problematiko.

Heroin: pravočasna pomoč

Dve mlajši osebi sta bili v smrtni nevarnosti zaradi mamil, poseg dežurnega zdravnika v bolnišnici v Trzinu in osebja splošne bolnišnice v Gorici pa je preprečil najhujše.

V nedeljo, v prvih jutranjih urah, so neznanci pred glavni vhod bolnišnice v Trzinu pripeljali dve osebi ter v naglici izginili.

Dežurni zdravnik je takoj ugotovil vzroke slabosti in primerno ukrepal ter nato odredil premostitev pacientov v bolnišnico v Gorici. Po nekaj urah sta bila mlada mamilaša izven nevarnosti ter sta že zapustila bolnišnico. Začela pa se je preiskava za izsleditev osebe, ki jima je prodala ali odstopila heroin.

Izšli so spomini Jožeta Smoleta, nekdanjega Titovega tajnika

Prispevek k osvetljevanju Titove mednarodne in notranje politike

JOŽE PIRJEVEC

»Letos 25. maja je minilo sto let od rojstva Josipa Broza. K obeležitvi spomina na velikega državnik lahko delček prispevajo tudi zabeleške, ki sem jih občasno pisal, ko sem delal pri Titu«. S tem uvodnim pojasnilom začenja Jože Smole, zadnji predsednik Socialistične zveze delavnega ljudstva Slovenije in današnji poslanec Socialistične stranke v ljubljanskem parlamentu, svojo kratko brošuro. Z njimi pove mnogo - v prvi vrsti to, da se v času, ko se Titov mit nezadržno ruši, ni odpovedal spoštovanju ali celo občudovanju do človeka, ki mu je bil tajnik, čeprav pri najboljši volji ni mogoče reči, da bi zgodovina potrdila njegovo politično zapuščino. »Po njihovih delih jih boste sodili«, piše, če se prav spominjam, v Bibliji. Če pa se držimo tega navodila, bomo morali ugotoviti, da je od štiridesetletnega dela Josipa Broza ostalo bolj malo, skoraj nič.

Toda mimo tega uvodnega razmišljanja, ki bi zahtevalo še marsikatero pojasnilo, je treba le reči, da je Smoletov dnevnik nadvse zanimivo branje, posebno za tiste, ki se zanima za sodobno jugoslovansko zgodovino. Tista leta, ko je bil Smole Titov tajnik, pomenijo namreč ključno obdobje v razvoju socialistične Jugoslavije, saj se je takrat država znašla na razpotju. Na izbiro je imela dve možnosti: ali modernizacijo in demokracijo ali okostenelost takomenovanega demokratskega centralizma pod partijskim tutorstvom. Po burnih in dramatičnih dogodkih v letih 1971 in 72 je izbrala, tudi po Titovi zaslugi, slednjo pot in zgrmela v prepad - toda tega v času Smoletovega tajnikovanja še ni bilo mogoče slutiti, nasprotno, zdelo se je celo, da bo prevladala prva opcija.

Osrednji dogodek tega obdobja je seveda vdor sil Varšavskega pakta na Čehoslovaško konec avgusta leta 1968 in zaščitveni Praške pomladi. Za Tita je bil brutalni poseg proti Dubčku in njegovim sodelavcem velik udarec, saj se je od samega začetka postavil na njihovo stran in je tudi dosegel obljubo, da bodo reševali Sovjeti spore s Čehoslovaško po politični poti. Poleg drugega se je bilo bati tudi napada na samo Jugoslavijo, ki je veljala za vzor čehoslovaških prenoviteljev; zato je bilo treba hitro ukrepati. Smole nam v svojih zapisih plastično prikazuje napetost, ki je v poznih avgustovskih in prvih septembrskih dneh

Jože Smole

vladala na Brionih, Titovo odločnost, da odklonilno reagira na rusko politiko, pa tudi nerodno situacijo, v kateri se je znašel. Izkazalo se je namreč, da je vojska, na čelu katere je bil, povsem nepripravljena na možni sovjetski napad, da nekateri generali dvomijo o njeni sposobnosti obrambe pred sovjetsko agresijo, da neurščene države niso voljne storiti ničesar, kar bi lahko zmanjšalo gospodarsko in vojaško pomoč, ki so jo dobivale od Sovjetske zveze, skratka, da je Jugoslavija pred moskovsko grožnjo dokaj neobgljena tako na vojaškem kot na diplomatskem področju.

Mimo velikih mednarodnih dogodkov osvetljujejo Smoletovi zapisi tudi marsikatero podrobnost v jugoslovanski notranji politiki. To je bil čas, ko so republike udeležene svoje samostojnost znotraj federacije in pod vodstvom mlajših, liberalno usmerjenih kadrov začele voditi politiko, ki je bila pogosto dokaj drzna. V potrditev tej tezi velja omeniti pogovor, ki ga je imel Smole s Stanetom Kavčičem, takratnim predsednikom slovenske vlade, oktobra ali novembra 1969 na Pohorju, kamor so Tita povabili na lov. Takole piše: »S Stanetom Kavčičem sva se pogovarjala na terasi hotela. Imel je kopico tehtnih pripomb na gospodarsko politiko zveznega izvršnega sveta. Izrazil je kritično mnenje, da Tito sploh ni seznanjen z resnostjo našega gospodarskega položaja. Predsem pa je dokazoval, da bi Slovenija morala dobiti večja pooblastila za reševanje svojih gospodarskih problemov in da bi se morala naša republika na neki način oddaljati od federa-

cije. Rekel mi je, da o tem govori zelo odkrito z mano, ki se pozna za leto 1943. Opozoril pa me je, naj najinega pogovora ne posredujem Titu. »Čas še ni zrel. Tito tega ne bi razumel.«

Vsekakor zanimivo in povedno. Očitno se je proces razhajanja med Slovenijo in Jugoslavijo začel dosti prej, kakor smo mislili in bi se najbrž še poglobil v sedemdesetih letih, če ne bi prišlo do Kavčičevega odstrela. Verjetno pa je tudi, da bi bilo Kavčičevo »oddaljevanje«, če bi potekalo po političnih tirih, kakor je bilo zamišljeno, manj travmatično od tistega, s katerim smo se soočali v zadnjih letih. Toda v režimu, kakršen je bil, je bila takšna pot nemogoča. Iz Smoletove knjige je jasno razvidno, da je bil Titov režim ne samo avtorski, temveč tudi v primežu tajnih služb, od UDBE do vojaške kontraobveščevalne službe, ki sta imeli na maršala velik vpliv in sta v bistvu - predvsem slednja - skrbeli za njegovo sprotno politično informiranje. V razmerah, v katerih so te službe vedrile, ni bilo pričakovati, da bo vzkliko krhko drevesce demokracije. In potem je bila tu še Jovanka, Titova žena, s svojimi ambicijami, s svojo netaktnostjo, s svojim vmešavanjem v velike in male stvari. Smole ne skriva svoje antipatije do te svojevrstne in gospodovalne »frst lady«, konfliktov z njo in njenega odločilnega vpliva na Tita samega. Ko pripoveduje, kako je Jovanka dosegla, da so vrgli iz službe nekega povsem nedolžnega kolega, piše: »To je tipičen primer, kako je Jovanka pri Titu izsiljevala svoja stališča. Potem je bil vedno enak. Najprej se ji je Tito odločno postavil po robu, potem je sledilo Jovankino »bombardiranje«. Tito se je mehčal, začel je popuščati in končno je pred Jovankino zahtevo klonil. Po tej formuli so leteli osebni sekretarji, ordonanci, kuharji, sobarice, šefi protokolov. Mnogo znakov je že, da skuša Jovanka svojo samovoljo uveljavljati ne samo v rezidencah, ampak tudi na višjih ravneh. Začela se je vse bolj agresivno vmešavati v kadrovske politike.«

Skratka, atmosfera bizantinskega dvora, ki se je v naslednjem desetletju še poslabšala. Tega dogajanja pa Smole ni več videl. Tudi sam je maja 1970 odletel po zgoraj opisani formuli.

Jože Smole, Spomini Titovega sekretarja 1968-70, Založba Edinost, Ljubljana, 1992

Periodni sistem Prima Levija v slovenščini

Humanizem v prepletu kemije in življenja

JURIJ PALJK

Pri založbi Obzorja v Mariboru je izšla knjiga Prima Levija Periodni sistem, ki jo je iz italijanščine imenitno prevedla Marija Cenda — Klinc. Knjiga je uvrščena v zbirko Moderni evropski roman, pa čeprav pri Levijevi knjigi ne gre za roman, ampak za knjigo zgodb, katerih povezovalna nit je enainvajset kemičnih elementov, ki jih je Levi vzel iz periodnega sistema.

Prima Levija poznamo veliko bolj po znani knjigi o življenju v Auschwitzu, ki je eno najbolj preseljenih napisanih pričevanj o nacističnih uničevalnih taboriščih med drugo vojno. Knjigi je naslov Je to človek? in je doživela že veliko izdaj. Poznamo jo tudi Slovenci. Knjiga Periodni sistem ima drugačno usodo, saj jo je Primo Levi izdal šele leta 1975, pisal pa jo je skorajda vse življenje.

Najlepše o knjigi spregovori avtor sam v zgodbi, ki ji je dal naslov Srebro, ko pripoveduje bivšemu kolegi — sošolcu — kemiku: »Povedal sem mu, da zbiram dogodivščine, lastne in tuje, da jih bom prikazal v knjigi. Nemara se mi posreči, da razodenem nestrokovnjakom močno in grenko vsebino našega poklica, ki pa je le izsek, krepkejša varianta poklica, ki se mu pravi življenje. Dejal sem mu, da se mi ne zdi prav, da svet prav dobro pozna življenje zdravnika, prostitutke, mornarja, morilca, grofice, starega Rimljana, zarotnika in Polinezijca, nič pa ne ve o tem, kako živimo mi, spreminjevalci snovi; da bom v tej knjigi hote zanemarjal veliko kemijo, zmagoslavno kemijo velikanskih instalacij in sapa jemajočih bilanc, kajti to je kolektivno in zato brezimno delo. Bolj me zanimajo zgodbe samotnih, neobgljenih in revnih kemikov, to je bolj človeška kemija, kakršno sem skoraj vedno doživljal jaz: a to je tudi kemija, kakršno so poznali začetniki kemije, ki niso delali v skupinah, ampak sami, sredi ravnodušnosti svojega časa, večinoma brez zaslužka, in se spopadali s snovjo brez pomoči drugih, z lastnimi možgani in rokami, z razumom in fantazijo.«

Knjiga Prima Levija Periodni sistem je torej knjiga o kemiji in življenju, je knjiga o generaciji ljudi, ki so končali univerzo malo pred drugo svetovno vojno, katero so kruto preživeli in skušali zaživeti po njej kolikor toliko nor-

malno, če se seveda normalno po taboriščni izkušnji živeti sploh da. Levija pa odlikuje tudi izreden slog, imenitno oplemeniten s čudovitimi opisi materije, s katero se kemik ubada in jo skuša premagati, razumeti, spremeniti. Primo Levi o svojem načinu pisanja, ki mu ni primere v italijanski literaturi, pravi nekje v knjigi takole: »Kako navdušujoče je iskati in najti — ali ustvariti — pravo besedo, to je primerno, zgoščeno in učinkovito; izbrisati snov iz spomina in jo opisati z največjo natančnostjo in v najbolj skopem obsegu.«

Primo Levi je izreden pisatelj, njegov slog pa izvrsten, težko bi našli podoben slog v literaturi, pisatelju se njegova znanstvena podlaga nevsiljivo prepleta z najboljšimi plemenitimi humanizmom, ki ga je od smrti vstali človek še sposoben od sebe dati. Knjiga Periodni sistem se bere z velikim užitkom in neverjetno je, kako pisatelju uspe bralca pritegniti k svojim poskusom, ki jih dela na najbolj neverjetnih krajih. Življenje pa kraljuje nad kemijo, je zmes kemične materije in duhovnosti, tudi tiste melanholije, ki gleda izza vogala nekaterih Levijevih dobrih zgodb.

Mariji Cenda — Klinc gre velika zasluga, da nam je prevedla dobro Levijo knjigo. Izvrstna slovenščina je oplemenitena z izrazi iz kemije, ki nas nevsiljivo popeljejo v svet elementov, iz katerih je sestavljeno vse naše bivanje. Slovenščina ni spremenila briljantnega sloga Levijevega pisa in to je odlika, ki jo zelo težko najdemo pri prevodih iz italijanščine in drugih pojočih romanskih jezikov.

Mariji Cenda — Klinc je uspelo prevesti knjigo na tak način, da se ob branju niti ne zavemo, da je prevedena iz italijanščine, slog ji je uspelo ohraniti nedotaknjen, izrazi, ki so vzeti iz kemije so nevsiljivo in lepo slovenski in še bi lahko našteval. Prevod knjige Periodni sistem je vsekakor eden najboljših iz italijanščine, kar sem jih kdajkoli bral in je vreden častnega mesta na knjižni polici vsakega pravega ljubitelja dobre knjige, najbolje bo, če bo na polici zraven italijanskega originala Levijeve knjige Periodni sistem.

Primo Levi - Periodni sistem. Založba Obzorja Maribor, 1992. Prevod in spremna beseda Marija Cenda-Klinc.

Vrsta pobud ob 500-letnici rojstva Pietra Aretina

Med predstavniki italijanske renesanse, ki jim letos posvečajo največ pozornosti, je Pietro Aretino (1492-1556). 20. aprila je namreč potekala 500-letnica njegovega rojstva, kar je sprožilo vrsto pobud zlasti na založniškem področju. Pri založbi Salerno libri so sklenili objaviti vsa njegova dela, skupno deset debelih knjig, in v ta namen imenovali znanstveni odbor, v katerem so med drugimi znana imena italijanske literarne kritike kot Riccardo Brusaghi, Nino Borsellino in Giulio Ferroni. Zaenkrat je izšla prva knjiga z naslovom »Razne poezije«. Ponašajo raznih Aretinovi del so izšli tudi pri nekaterih drugih založbah, medtem ko je za konec septembra in začetek oktobra predvideno v Rimu veliko študijsko zasedanje o tem velikem obrekljivem in obrekovanem renesančnem pisatelju iz Arezza.

Aretino in njegovo pisanje sta aktualna v vsakem času in povsod, kjer so družbene in politične razmere takšne, da terjajo ostro kritično besedo, ki naj kar se da odmevno učinkuje na javno mnenje. Med največjimi zasluga-

mi Pietra Aretina je prav ta, da je prisilil mogotce svojega časa k upoštevanju javnega mnenja. Njegovo glavno orožje je bila satira, ki je sicer marsikdaj degenerirala v čisto navadno izsiljevanje ali hudobno kleveto, vendar je običajno dosegla svoj namen - vplivne sodobnike, papeže, kneze in druge mogotce je prisilila k razmisleku in drugačnemu odnosu do ljudstva, ki so mu gospodovali z večkrat nesprejemljivimi metodami. Do dna svobodoljubljen in nedovzet za kakršnokoli disciplino (tudi v poeziji), skrajno neurejen in brez vsakršne moralne zadržke, a zato izredno nadarjen in talentiran, je Aretino bliskovito zaslovel s svojimi domisljicami, potegavščinami in nekomformističnimi deli, hkrati pa si nakopal srd gospode, tako da je moral v izgnanstvo do smrti v Benetke. Sodu so tedaj nekako izbili dno »Pohotni soneti«, s katerimi je v verzih komentiral erotične jedkanice. Njegova dela predstavljajo vsekakor širok razpon literarnega izražanja, ki gre od komičnega do epičnega in od obscene do pobožnega.

Navdušujoč nastop v okviru Piranskih glasbenih večerov

Kvintet trobil potrdil kakovost

Slovenski kvintet trobil

IVAN SILIČ

Slovenski kvintet trobil, ki je nastopil v okviru Piranskih glasbenih večerov 7. t.m. v Križnem hodniku minoritskega samostana, si je izbral tale spored: M. Locke - Music for his Majesty's sackbuts and cornetts, J.S. Bach - Preludij in fuga na ime BACH, M. Arnold -

Kvintet za trobila, L. Kranjčan - Spoznanje za sekstet trobil, E. Crespo - Ameriška suita št. 1, L. Kranjčan - Tri slike slovenske realnosti: Dan 25.6.1991 - V parlamentu - V Evropo za sekstet trobil in J. Privšek - Slovenski ragtime. Naj ob sporedu pripomnim, da pomenita deli Lojzeta Kranjčana, ekspresivno Spoznanje in zlasti iz-

najdljivo in duhovito razgibana druga slika, V parlamentu, iz Tri slike slovenske realnosti, kar pomemben prispevek. Pri izvajanju obeh del je sodeloval tudi avtor.

Ta ansambel sodi med izjemne: zaradi vsestranskih odlik, ki izvajalce združujejo v zlito in tonsko izenačeno skupino; najpomembnejša je seveda njihova muzikalna kultura, ki se je še posebej razprla v Bachovem delu; to je morda terjalo največ, da je skladba lahko dosegla tako močan oblikovalni napon v sproščnem muziciranju. Sicer pa je že izvedba prvega dela potrdila visoko kakovost ansambla, najsibo v pogledu tehnične dovršenosti najsibo v pogledu muzikalne nabožnosti. In prav zaradi tega se mi zdi potrebno poudariti, kako važno in odločujoče je za domačega avtorja, če ga umetniško potrdi tak ansambel. Mislim, da si Kranjčanovo ustvarjanje to zasluži. No, tudi pri izvajanju ostalih del je Kvintet bil zvesti tradicijam svojih temeljnih priprav in glasbeniško dosledno koncipiranih interpretiranj. Moram še dodati, da ima ta skupina svojsko obarvan ton in posebno moč oblikovalne zbranosti. Vse to je odsevalo tudi na tem večeru.

Ivan Pregelj

TOLMINCI

XXXV.

Kakor so že bili ti več ali manj izobraženi ali razboriti, tako so bili tudi njihovi ljudje več ali manj poučeni in prožni. Neprisiljeno, nagonso pa so počasi vsi spoznavali, ko so se videli, kako so številni, da že mora biti tako in da je prav. dve sto, tri sto njih bi ustrahovali gosposki, če vse ljudstvo nstopi za staro pravico, pa morajo zati-ralci podleči. Čutili so, da mora-jo nastopati strnjeno. To so ve-deli in čustvo medsebojne hva-ležnosti jih je obhajalo. Čutili so, da vsi služijo enemu in vsak posebej vsem. Vstalo je sicer va-nje vprašanje, kako bo vendar poslej. Ali bodo mesece in tedne tako skupaj? Kdo bo pa delal? Kaj bo, ko se razidejo vsak za svojim delom na dom? Uporniš-ki vodje so morda sami trpeli ob takih mislih ali pa, ko so videli druge, da trpe. Zato je potegnil Andrej Laharnar Šimna Goljo na stran in mu tiho nekaj dopove-dal. Kmalu potem se je Šime dvignil, šel okoli najuglednejših mož, govoril z njimi in na ta na-čin ustvaril v kratkem času iz neurejenega taborišča zbornico in shod. Strnivši okoli sebe naj-vplivnejše ljudi, je Golja sprego-voril. Svojih petdeset županov z možmi iz dvanajstih ga je poslu-šalo kot nekaj ožji zbor. Okoli teh so se stisnile množice.

»Možje,« je rekel Golja, »se-dem let sem čakal na to uro. Obupal sem bil že, da jo uča-kam, pa sem jo le, Bogu hvala in čast.«

Prestal je za trenutek in nada-ljeval nato:

»Saj sami veste, da je drzna reč, česar smo se lotili. Bog po-magaj, pa se je moralo zgoditi. Vsi pošteni ljudje, tudi gosposki, ki so taki, nam prav dajejo, koli-kor gre. Celo mestni pred nami, ki so pomejniški ljudje, pa jih mi ne razumemo ne oni nas, drže z nami. O naših duhovnih še govorim ne. Rekli so svoje. Ne vsi, Bog pomagaj, zato, ker niso vsi vredni. Tem naj sodi Bog, ne pa mi.«

Zopet je prenehal. Med ljudmi so nekateri pritrjevali. Golja je znova spregovoril:

»Težka je naša reč. Taka je, da smo vojska, pa se vojskovati ne smemo. Vzeli smo orožje, pa upajmo, da ga nič več rabili ne bomo. Tudi upiramo se ne. Kdor nam to očita, je hudoben ali pa neumen. Vsak človek se sme po-tegniti za svoje. Tako se tudi mi. Če bi pravičnim postavam, pravični meri odrekli pokorščino, potem bi se upirali. Ne pozabite tega, pa potrdite, ali razumete. To moramo namreč vsi vedeti, da bomo vsi kakor eden prav ta-kisto rekli, če bo treba.«

Ljudje so živahno pritrjevali. Golja je nadaljeval:

»Ker smo pravična vojska, ne pa galjoti, ki silo delajo, smo ne-kateri posebno postav napravi-li med seboj. Mislim, da so vam glavne štuke povedali vaši prvi. Če niso, vprašajte mene, Lahar-narja, Kragulja, Kobala, Podgor-nika ali svoje župane. Ena za-hteva v tej postavi je, v deve-tem, sodim, da morajo občine voliti vsaka svojega moža. Ti iz-berejo deset mož z desetimi na-mestniki. Vsak teden, kadar smo doma, imajo ti deseteri pravico soditi na življenje in smrt vsem tistim med nami, ki bi kaj takega počeli, da bi utegnili škodo-vati nam vsem. Nikomur namreč izmed nas ne bomo pustili, da bi

delal komu krivico, kakor smo zbrali, da ne bi kdo drugim na-šim škode delal. Kdor med nami bi se pregrešil tako, da ga je do-slej cerkvena in posvetna oblast zelo preganjala, sojen in obsojen bo tudi med nami. Zato bo so-jen, kdor bi na svojo roko ubijal, ropal ali počel še drugačno silo. To je deveti štuk naše postave; strog je, pa je moder in potre-ben. V Kanalu ste videli. Zakaj kdor bi kot pravdar, nisem rekel puntar, počel kaj takega, pa mis-lil, da ga pravda sama opraviču-je, je dvakrat hudoben in škod-ljiv. Počenja grdo, pa ga počenja tako, da pade odgovornost na druge. Zdaj, možje, ko sem to povedal, mi je odleglo. Zdaj lah-kdo pride Gorica nad nas. Za pošteno reč bomo stali in Bog nam bo srečo dal.«

Utihnili so. Ljudje so pritrjeva-li. Bili so med njimi, ki so vede-li, da je Šimnov sorodnik tudi grahovski Golja. Glej, so si mis-lili ta čas, če ne bo Skoračnikar morda prvi, ki ga bodo sodili. Podoben je takemu.

»Golja, modro si govoril,« je zinil tedaj nekdo med ljudmi. »Le to je, da si nekaj povedal, še več pa pozabil.«

Golja je osuplo iskal za onim, ki govori.

»Kaj ne poznaš Gradnika?« je vprašal osuplo Kragulj.

Golja se je medlo nasmehnil in prikimal. Med ljudmi je zašu-malo. Tisti, ki Gradnika osebno niso opznali, so skoraj več vede-li o njem kot domačini. Glas, kako je trpel in kako ga je svet-niška njegova mati razodela kot maščevalca, je bil prodril v za-dnjo vas. Dalj ko je šel, bolj skrivnostno je bajal. V tem trenutku je stal davno in z željo poznani sredi med njimi, lep, vi-sok, tudi po svoji zunanosti ka-kor ustvarjen za vodjo. Celo ob-

lekel se je bil nekam tako, da je sličil bolj vojaškemu človeku kakor pa preprostemu kmetu.

Njegov nastop sicer ni bil kar nič slovesen, temveč popolnoma domač. Čudna svoboda je plala iz vsega njega, budil je zaupanje vase in svojo besedo.

»Pozabil je Golja nekaj,« je dejal, »rekel bi bil tisto, kar mo-ramo pred vsem drugim vedeti vsi. Rekel je, da smo vojska in da nismo. To je res. Res pa je tudi, da moramo biti vojska. Po-lovičarstva tu ni. Vojska smo, pravični, kot mi vemo, in upor-ni, kakor bodo rekli gosposki. Kaj pa nam to mar? Naše bodi, da zmagamo.«

Ljudje so nagonso njegove misli laže umeli kot pa Goljo. Saj je govoril po pameti človeš-ke glave ne po modrosti, ki jo narekuje vest. Viharno so pritr-jevali. Gradnik je tedaj nadalje-val in povedal:

»Vojska je red. Enak red za vse. Tak red pa vzdržuje vod-stvo. Treba nam je generalov, ki nas popeljejo do zmage, vojvod, ki bodo prvi in ukazovali. Ne tako kot v cesarskih vojskah, da bi večjo čast in višjo imeli. Le zato, da se bo moči vojskovati. Volite, možje, prvo take vodje, volite jih po mirni razsodnosti. Ne da bodo čašteni in višji, prav tiste pravice iščejo kot mi vsi in pod isto postavo so kakor vsi drugi. Če vam je prav, saj lahko kar tiste potrdite, ki ste jih za ,jogre' oklicali; če pa mislite, da je treba voliti druge, volite zno-va.«

»Tako bomo naredili. Volili bomo,« so vpili ljudje. Zlasti mlajšim je spregovoril njihov vr-stnik po srcu. Čuti jih je bilo, ko so začeli oklicevati razne izmed sebe. Gradnik je dejal:

»Pa še to pomislite, da je bilo tako in bo in nisem ne jaz kriv ne kdo drug, da mora biti tako.

Povsod drugod je prav, da več glav misli in ukrepa, kaj je prav in kaj je bolje, le v vojski ni tako. V vojski je treba biti hiter in hitro moder. To pa včasih ena sama glava prej zmore kot njih deset. Pravim, da nam je potre-ben poleg generalov še general nad vse. Kar bo on rekel, naj ge-nerali razmislijo in izvedejo. Tako se bodo gospoda borili proti nam, tako se jim moramo postaviti še mi v bran.«

Navdušenje ljudi je raslo. Umirili pa so se takoj, ko je Gradnik spet spregovoril. Pojas-nil je ljudem, kako si misli, naj se njihova vojska uredi. Bil je preprost načrt, a po vsem soditi, dober in zanesljiv. Andrej La-harnar se je nagnil Šimnu Golji na uho in dejal:

»Stara sva, pa je ta mladi bolj moder. Vojaški je, midva pa sva le kmeta.«

»Bog mu daj srečo,« je dejal Šime. »Od dedov že gre naša pravda. Vedno zopet nam je spodletelo. Zdaj verjamem, da nam to pot ne bo.«

Ljudstvo je viharno vzklikalo Gradniku, ki je dogovoril.

»Tako možje! To je bilo, kot sami čutite, najbolj važno. Dru-go, kar je povedal Golja, je po-tem. Prvo zmagajmo. Šele v zmagi je vsa naša pravica. Pot-lej, ko jo bomo imeli, bo časa še vedno dovolj, da bomo sodili na-šim, kolikor bi se pregrešili. Pod pametnim vodstvom se ne bodo.«

Ure so potekale. Ljudje so šu-meli in se posvetovali. Ko so se nekako zedinili, so večinoma potrdili red, ki so ga prinesli že s seboj. Podrejali so se županom, v puntarskem pohodu samem so potrdili svoje »jogre«. Potem pa je udarilo svetlo iz njih:

»General nad vse je pa Ja-nez.«

»Gradnik,« so klicali in iskali dolgo, preden so ga našli. Od-tegnil se je bil gneči in se vzpel nad breg v ono stran, ki gleda na soško cesto. Preden je odšel iz Volč, je dejala Matkova Tina, da pride za njim. »Ne bo je,« je bilo mladeniču čudno dolg čas po dekletu. Potem pa je mislil drugam. »Peter?« se je vprašal. »Kje neki hodi, da ga ni!« Kakor dek-le, tako je zdaj pogrešil pri-jatelja. Tedaj je zagledal moške-ga in žensko, ki sta prihajala od Dolge njive. Zasenčil si je oči, lice mu je zagorelo. Spoznal je po hoji Tino. Spremljal jo je Duša. Janez je vstal, da bi se spustil dragima naproti. Tedaj so ga ljudje videli, ustavili in obkolili. Vedli so ga v množico, ki ga je oklicala za »generala čez vse«...

*

Podglavar Adam Strassoldo je povabil med drugim na večerjo tudi tolminskega Jakoba Anto-na.

Gostje so govorili samo o dnevnih dogodkih in bolj in manj vsiljivo hvalili podglavar-jevo zmago v Solkanu. On sam se je delal, da mu to ni ljubo in je napeljeval pogovor miroljub-no na drug predmet, na svoje tu-lipane, ki jih je gojil s čudaško ljubeznijo. Obetal si je v nekaj dneh čisto novih pasem, cvetov s popolnoma novimi odtenki barv; imenoval je celo imena novim cvetom. Bil je pieteten. Poveljati je hotel nekaj ženskih imen iz svojega rodu. Šele ko je bila večerja v kraju in je začelo vino prijetno odpirati srca in je-zike odklepiti, se je podglavar nagnil k tolminskemu gospodu in vprašal:

»Ti si večš, expertus in Tulmi-nensibus, kaj deš? Ali je zdaj v redu?«

»Morda, a dvomim,« je dejal grof. »Pa reci, da sem plah, a za zdaj ne bi hodil v Tolmin.«

»Moj Bog, si črnogled,« je ver-jel podglavar popolnoma v svojo zmago.

Tolminski je dejal zelo glasno, da so mogli čuti vsi gosti:

»Hannibal ante portas — Ha-nibal stoji z vojsko pred mestni-mi vrati.«

Bodisi da beseda ni prijala podglavarju, ker mu je zvenela prebridko kot obračun za nje-gov uspeh pred cerkvijo svetega Roka, bodisi da v resnici ni mogel umeti, kako naj bi kmetje poskušali še kaj proti Gorici; de-jal je odločno in prepričano:

»Tolminci so na Goriškem odigrali. Staviva!«

»Staviva!«

»Za konja! Za zlat meč? Voli!«

»Za konja!«

»Do prvega četrtega, nič dalj,« se je nadejal trdno svoje zmage grof Adam.

»Do prvega aprila, brez april-ske šale,« je povedal Jakob An-ton.

»Brez šale ali pa s šalo, da le jaz dobim.«

»Brez šale. A čestital ti bom, če me zmoreš!«

»Pa te bom. Hie Gott und Recht. Vivat Strassoldo.«⁽¹⁾

»Hie Mutt,«⁽²⁾ je odvrnil mirno s svojim geslom Tolminski.

(se nadaljuje)

(1) Hie Gott und Recht. Vivat Stras-soldo: Tu Bog in pravica. Živio Strassoldo!

(2) Hie Mutt: Tukaj pogum!

Ilustriral Klavdij Palčič

Čeprav do konca sezone v formuli ena manjka še 5 tekem Nigel Mansell se že veseli

BUDIMPEŠTA — Po sedmih letih od svoje prve zmage v formuli ena je Anglež Nigel Mansell prišel tudi do svojega prvega svetovnega naslova. Do konca letošnje sezone sicer manjka še pet dirk, Mansell pa je nedosegljiv na vrhu skupne lestvice.

Njegov letošnji uspeh pa je posvem zaslužen: na dosedanjih 11 dirkah je osvojil 8 zmag, dvakrat je bil drugi, enkrat je ostal brez točk. Tudi v prejšnjih sezonah pa je bil pogumni (še preveč) Anglež že blizu svetovnemu naslovu, vendar mu je sreča vsakokrat obrnila hrbet. Leta 1986 (bil je prav tako pri Williamsu) bi mu zastovalo tretje mesto v Avstraliji. Ko je do kraja dirke manjkalo 18 krogov, je bil na 3. mestu, a tedaj mu je počila guma in naslov je šel Prost. Naslednje leto, na tekmi v Budimpešti, je bil v vodstvu, ko je zaradi okvare na kolesu spet šel po zlu naslov, ki ga je imel trdno v rokah. Nekaj podobnega se mu je primerilo lani na Portugalskem, ko je bil prav tako v boju za končno prvo mesto: ustavil se je za zamenjavo gum, vendar mu zadnjega desnega kolesa niso dobro pritrdili. Zatem so mu dali znak, da je vse urejeno, vendar mehanik še ni končal svojega dela...

V nedeljo pa se je Mansellu sreča vendarle nasmehnila, enostavno pa le ni bilo. Patrese, ki je startal v prvi vrsti, je takoj prevzel vodstvo, za njim sta se pognala Senna in Berger, Mansell se je znašel na 4. mestu. V 7. krogu je Anglež prehitel Bergerja, slednji je bil v 31. krogu znova pred Mansellom, ki pa ni popustil in dva kroga zatem je bil znova tretji, kar pa mu za osvojitev naslova ni zadoščalo. V 39. krogu je Patrese zavozil s proge in se znašel na 7. mestu, v 55. krogu pa je zaradi okvare na motorju odstopil. V 61. krogu se je zaradi obrabe zadnje desne gume Mansell moral vrniti v box in ko je bil znova na progi, so bili pred njim Senna, Berger, Schumacher, Brundle in Hakkinen. Schumacher je zatem odstopil. Mansell je prehitel vse

Mansell (levo) si je po osvojitvi naslova dal duška s šampanjcem, razposajen pa je bil tudi Senna, ki je v Budimpešti osvojil 2. letošnjo zmago (telefon AP)

ostale razen Senne in tako tudi Renaultu prinesel prvi svetovni naslov.

Tudi v nedeljo ni manjkalo uigibanj, kako bo s piloti v prihodnji sezoni. Senna je odkrito dejal, da bi rad šel k Williamsu, tudi zastoj, vendar nekdo temu nasprotuje (ni povedal, kdo, dejal je le, da gre za ljudi pri samem Williamsu ali izven njega, pa naj gre za sponzorje ali partnerje). Znano je, da bi pri Renaultu radi videli Prosta in Mansella. Senna pa je odkrito dejal, da pri Ferrariju ne bi vedel kaj početi, saj bi moral na novo vozilo čakati do leta 1994, njegov cilj pa je zmagovati vsako nedeljo.

Vrstni red: 1. Senna (mclaren honda) 1.46'19"216, povprečna hitrost 172,424 km/h; 2. Mansell (williams renault) po 40'139; 3. Berger (mclaren honda) 50'782; 4. Hakkinen (lotus ford) 54'313; 5. Brundle (benetton ford) 57'498; 6. Capelli (ferrari) po 1 krogu;

7. Alboreto (footwork honda) po 2 krogih; 8. De Cesaris (tyrrell ilmor) po 2 krogih; 9. Belmondo (march ilmor) po 3 krogih; 10. Gugelmin (jordan yamaha) po 4 krogih; 11. Hill (brabham judd) po 4 krogih.

Skupni vrstni red: 1. Mansell (VB) 92 točk; 2. Patrese (It) 40; 3. Senna (Braz) 34; 4. Schumacher (Nem) 33; 5. Berger (Av) 24; 6. Brundle (VB) 18; 7. Alesi (Fr) 13; 8. Hakkinen (Fin) 8; 9. Alboreto (It) 5; 10. de Cesaris (It) 4; 11. Comas (Fr) 4; 12. Wendlinger (Av) 13; 13. Capelli (It) 3; 14. Herbert (VB) 2; 15. Martini (It) 2.

Vrstni red hiš: 1. Williams 132 točk; 2. McLaren 58; 3. Benetton 51; 4. Ferrari 16; 5. Lotus 10; 6. Footwork 5; 7. Tyrrell in Ligier 4; 9. March; 10. Dallara 2.

Ostali spored: 30.8. Belgija (Spa-Francorchamps); 13.9. Italija (Monza); 27.9. Portugalska (Estoril); 25.10. Japonska (Suzuka); 8.11. Avstralija (Adelaide).

V 1. kolu slovenske nogometne lige Ljubljancani odlični

Slovenski nogometni prvoligaši so odigrali prvo kolo drugega državnega prvenstva. Največ pozornosti je veljalo nastopoma Olimpije in Maribora, ki ju v sredo čakata prvi evropski preizkušnji. Ljubljancani bodo v predkolu pokala prvakov doma gostili estonsko moštvo Normo iz Tallinna, Mariborčani pa v pokalu pokalnih prvakov malteško ekipo Spartans Hamrun. Izziva sta velika, Olimpija bi z zmago v prvem kolu igrala z Milanom, Maribor pa z madridskim Athleticom.

Olimpijina generala je povsem uspela, velenjski Rudar je dobil kar pet golov, s tem izidom pa so Velenčani lahko celo zadovoljni. Olimpija je nastopila brez Vrabca in Benedežiča, gole pa so dosegli Zulič (2), Topič, Ubavič in Protega. Ljubljansko moštvo je glede na zadnjo sezono malce spremenjeno, novinci so Benedežič, Hadžialagić, Želko in Žibret, ni pa več Varvodič, Perica in Čeha. Trener Lučo Pertić je z menjavami zvišal ritem igre, obramba pa je zanesljivejša, vse to pa daje lepe možnosti za uspeh z moštvom iz Tallinna, za kate-rega igrajo sami Rusi, zanimivo pa je, da nimajo niti enega estonskega reprezentanta.

Maribor pa je v generalni razočaral z Nafto, gostje so celo vodili, potem pa je mladi Binkovski le izenačil. Vijoličasti so nasploh veliko slabši kot v zadnjem prvenstvu, saj nimajo več Hadžialagića, Pozniča in Baumana. S tako zasedbo bo z Maltežani zelo težko, vijoličasti pa vendarle upajo na uspeh.

Že prvo kolo je dokazalo, da bi se senzacije iz prejšnjega prvenstva utegnile nadaljevati. Tretji klub za Evropo, Belvedur Izola, je očitno tudi slabši kot lani, trener Marjon pa računa, da bo prava forma prišla

sredi septembra, ko bodo Izolani v 1. kolu pokala UEFA igrali s slovitio Benfica. S Steklarjem, ki se je lani komaj rešil izpada, so Izolani komaj igrali s 3:3, gostje pa so po 28 minutah celo vodili z 2:0. Čendak in Gregogrič sta nato s 3 goli zrežirala preobrat, dve minuti pred koncem pa so igralci iz Rogaške Slatine zasluženo izenačili. Še večji polom pa je doživelo močno moštvo Živil Naklega, ki je obdržalo vse igralce, na njihovo klop pa je sedel nekdanji zvezdnik Brane Oblak. Naklanci so sicer močno napadli moštvo iz Zagorja, toda Zasavci so v dveh nasprotnih napadih dosegli dva gola in odnesli obe točki. Primorski derbi med SAOP Gorico in Koprom je bil na nižji ravni kot prejšnja leta, končal pa se je kar pravično - brez golov.

Zelo dober vtis je zapustila Šoškičeva Ljubljana, ki je v Beltincih dosegla kar pet golov, Milošević pa je bil strelec kar trikrat. V boju za vrh kaže računati tudi na Muro, ki je pod taktirko mladega in ambicioznega trenerja Tarbuka sredi Ljubljane z 2:0 premagala solidno Ljubljano.

IZIDI 1. KOLA: Maribor Branik - Nafta 1:1 (1:1), SCT Olimpija - Rudar (V) 5:0 (3:0), SAOP Gorica - Koper 0:0, Potrošnik - Ljubljana 1:5 (0:0), Studio D - Slovan Mavrica 1:0 (0:0), Svoboda - Mura 0:2 (0:0), Publikum - Železničar 2:1 (1:0), Belvedur Izola - Steklar 3:3 (1:2), Živila Naklo - Elektrolelement Zagorje 0:2 (0:1).

PRIHODNJE KOLO (23. T.M.): Nafta - Elektrolelement Zagorje, Železničar - Živila Naklo, Steklar - Publikum, Mura - Belvedur Izola, Rudar (V) - Svoboda, Slovan Mavrica - SCT Olimpija, Ljubljana - Studio D, Koper - Potrošnik, Maribor Branik - SAOP Gorica. FRANCI BOŽIČ

Maradona med Napolijem in Sevillo Dosežen ustni dogovor

BUENOS AIRES — Še vedno ni znano, če bo Maradona igral za Napoli ali pa se bo preselil v Španijo. Predsednik Seville Luis Cuervas je neki argentinski radijski postaji povedal, da je z Marcosom Franchijem dosegel »ustni dogovor« o nakupu argentinskega asa. Cuervas pa je odločno zanimal izjave svojega namestnika Alvareza, ki je trdil, da bo Maradona v samih 48 urah prestopil k Sevilli ter da bodo Napoliju odšteli 15 milijonov dolarjev in nadaljnjih 6 samemu Maradoni za dveletno pogodbo.

S svoje strani je menežer Maradone Marcos Franchi pristavil, da se bodo

pogajanja nadaljevala vsaj še 10 dni. Neki glasnik FIFA pa je pojasnil, da bi se zadevo lahko lotili na dva načina: Sevilla bi moral zaprositi italijansko nogometno zvezo za potrdilo o prestopu, kar pa bi pri FIGC verjetno zavrnili, saj branijo interese Napolija. Po drugi strani bi lahko FIFA posegla na zahtevo španske nogometne zveze. S posredovanjem komisije, ki se ukvarja s statutarnimi vprašanji igralcev, bi tako prišlo do pogajanj na najvišji ravni, med nogometnima zvezama Španije in Italije. Vsekakor, je potrdil glasnik FIFA, je pogodba, ki Maradono veže do junija prihodnjega leta z Napolijem, povsem veljavna.

Švica zlahka proti Estoniji

TALLIN — V prvi tekmi 1. kvalifikacijske skupine za svetovno nogometno prvenstvo je Švica kar s 6:0 premagala Estonijo. V tej skupini igrajo še Italija, Malta, Portugalska in Škotska.

Udinese predstavil Kozminksega

VIDEM — Pri Udineseju so včeraj predstavili svoj zadnji nakup, 21-poljskega branilca Mareka Kozminksega. Za poljsko olimpijsko reprezentanco je Kozminski odigral 28 tekem in z njo tudi osvojil srebrno odličje v Španiji. Udinese je z njim dosegel dogovor prav v Španiji, podpisana pogodba pa je dveletna.

Juventus na Japonskem

TOKIO — V prijateljski nogometni tekmi je Juventus igral neodločeno 1:1 proti japonski reprezentanci. Prvi zadetek je dosegel R. Baggio v 15. minuti z 11-metrovke, Japonci so izenačili v 46. minuti po avtogolu D. Baggia.

Rusi spet igrajo

MOSKVA — Po 80 letih je na mednarodni nogometni sceni spet zaigrala ruska reprezentanca. V prijateljski no-tekmi se je pomerila z Mehiko in zmagala z 2:0.

Poraz Seleševe

LOS ANGELES — V finalu teniškega turnirja Virginia Slims je 35-letna Martina Navratilova s 6:4, 6:2 premagala Moniko Seleš. To je za Navratilovo že 160. naslov v karieri, v kateri je zaslužila več kot 18 milijonov dolarjev.

Na turnirju ATP v Cincinnatiju (nagradni fond je znašal 1,4 milijona dolarjev) pa se je uveljavil Pete Sampras, ki je v finalu s 6:3, 3:6, 6:3 odpravil Ivana Lendla.

Mednarodni košarkarski turnir v Domžalah Tržačani tretji

Prvi mednarodni košarkarski turnir v Domžalah, ki je trajal od petka do nedelje, je povsem uspel, čeprav so morali zaradi slabega vremena drugi dan (v soboto) tekme odigrati v ljubljanski Hali Tivoli.

Povsem zaslužen je zmagala zagrebška Cibona, čeprav je nastopila brez reprezentantov. Radulović in Žurić pa sta bila očitno dovolj za »domžalsko konkurenco«.

Na 3. mesto se je uvrstil tržaški Stefanel, ki je igral brez drugega tujca. Zadovoljila pa sta predvsem Bodiropa in Gregor Fučka. Nekoliko je odpovedala Smelt Olimpija, ki je osvojila le 5. mesto. Treba pa je priznati, da so bili ljubljanski košarkarji precej utrujeni, saj so vse tri dni imeli močne jutranje treninge.

SOBOTNI IZIDI

Stefanel - Helios 75:70; Cibona - Smelt Olimpija 95:88; Panionios - Zadar 86:81.

FINALE ZA 5. MESTO: Smelt Olimpija - Helios 83:71; FINALE ZA 3. MESTO: Stefanel - Zadar 72:62; FINALE ZA 1. Mesto: Cibona - Panionios 105:71.

KONČNA LESTVICA: 1. Cibona Zagreb; 2. Panionios Atene; 3. Stefa-

nel Trst; 4. Zadar; 5. Smelt Olimpija Ljubljana; 6. Helios Domžale.

Svetovni rekord Kenijca Kiptanuia

KOELN — Nedeljski atletski miting v Kölnu za VN je navrgel nekaj odličnih rezultatov. Kenijec Moses Kiptanui je namreč izboljšal svetovni rekord na 3.000 m s časom 7:28,96 (prej Aouita s 7:29,45), Britanec Colin Jackson je izboljšal evropski rekord na 110 m ovire s 13,04, Američan Kevin Young pa je na 400 m ovire dosegel odlični rezultat 47,42.

OSTALI ZMAGOVALCI: 100 m: Adienken (Nig) 10,13; 400 m: Kitur (Ken) 44,47; 800 m: Kiprotich (Ken) 1:43,55; 1.500 m: Herold (Nem) 3:35,35; troskok: Conway (ZDA) 17,40; palica: Gataulin (SND) 5,95 m; kladiivo: Astapkovič (SND) 81,32 m. ZMAGOVALKE: 200 m: 1. Privalova (SND) 22,13; 2. Torrence (ZDA) 22,13; 100 m ovire: Devers (ZDA) 12,60; daljina: Drechsler (Nem) 7,06 m; višina: Kostadinova (Bol) 200 cm; kope: Šikolenko (SND) 68,10 m.

Katja in Vanja Milič na priprave v Fiuggi

Dve Krasovi namiznoteniški igralci je doletela ponovna čast in priznanje, da se udeležita treningov v državni namiznoteniški šoli v Fiuggiju.

Mladinski državni selektor je pozval Krasovi mlajši pionirki, Katjo in Vanjo Milič, da se udeležita skupnega treninga z izbranimi, naraščajniki v tehničnem centru od 18. do 23. t.m. Krasovki bosta tam trenirali v družbi z De Luganovo, Balbonijevo in Franchijevo in naraščajniki Piacentinijem, Gerdinom, Gigliottijem in Minervinijem, ki skupaj s Katjo sestavljajo italijansko pionirsko reprezentanco. Predvideno je bilo sicer, da se le-ta udeleži sedemdnevni pripravi v Rusiji

(Nižnj Novgorod) od 27. t.m. do 2. septembra, a je bil »stage« v Rusiji preklanc zaradi višje sile, kot je v brzjavki navedla namiznoteniška federacija.

Na »stageu« v Fiuggiju so bili poklicani še drugi naraščajniki: Battiat, Di Fiore, Perillo, Falocco in Bisaccionijeva ter Cagliarijeva, vodila pa jih bosta trenerja Franco Esposito in Vittorio Coletati. Vsekakor upamo, da bodo zagotovili naraščajnikom dobre »sparring-partnerje« - morda kakšnega igralca ali igralko iz državne članske reprezentance, ki tam domujejo, tako da se bosta krasovki iz Fiuggija vrnili za zeleno mizo v svoj klub in na tekmo vanja dobro pripravljeni. (J.J.)

Kolesarska dirka v Leedsu

Italijan Ghirotto ugodno presenetil

LEEDS — Massimo Ghirotto, ki je v zadnjem trenutku zamenjal pri moštvo Carrera poškodovanega Stephena Rochea, je zmagal na mednarodni kolesarski dirki Wincanton classic, ki je veljala kot 7. preizkušnja za SP.

Spluh pa so na tej dirki Italijani dosegli popolno slavo, saj je bil Bruno Cenghialta tretji, Claudio Chiappucci pa četrti.

VRSTNI RED: 1. Ghirotto (It) 6:21,23; 2. Jalabert (Fr) po 1,10; 3. Cenghialta (It) po 2,14; 4. Chiappucci (It) po 2,36; 5. Jeker (Švi).

LESTVICA ZA SP: 1. Ludwig (Nem) 101; 2. Museeuw (Bel) 74; 3. Alcalá (Meh) 72; 4. Duclos-Lassalle (Fr) 64; 5. De Wolf (Bel) 58; 6. Ghirotto in Chiappucci (oba It) 55.

obvestila

SK BRDINA

obvešča vse zainteresirane, da se v četrtek, 20. avgusta, prične suhi treningi. Žbirališče na Trgu Brdina na Opčinah ob 17.30.

ŠD KONTOVEL

sporoča, da bo sestanek za minibusket za otroke letnikov od 1986 do 1980 v ponedeljek, 24. t.m. ob 18. uri na igrišču ŠD Kontovel.

Treningi pa bodo ob torkih in četrkih, kot sledi: od 17. do 18. ure za letnike 1984/85/86 in od 18. do 19. ure za letnike 1980/81/82/83.

ZSSDI

obvešča, da bo urad v Trstu do 21. t.m. odprt od 8.30 do 13.00.

totip

1. —	1. Lanchester Pz	2
	2. Lunatico	1
2. —	1. Gregory Gar	2
	2. Manolitas	1
3. —	1. Lavinio Zar	1
	2. Milabro	X
4. —	1. Mato di Iesolo	X
	2. Iammer	2
5. —	1. Grim Or	X
	2. Imomo	X
6. —	1. Magnolia Db	2
	2. Isaigon	2

KVOTE

12 (60 dobitnikov)	8.833.000 lir
11 (1244 dobitnikov)	425.000 lir
10 (11534 dobitnikov)	45.000 lir

Izolan Erik Tull svetovni prvak

IZOLA — Erik Tull, 17-letni veslač izolskega VK Argo Galeb, je na svetovnem mladinskem prvenstvu v veslanju v Montrealu v Kanadi dosegel imeniten uspeh med skifisti, ko je v finalni tekmi prepričljivo zmagal in osvojil zlato kolajno. Erik je prišel v izolski veslaški klub pred šestimi leti ter pod vodstvom trenerja Vlada Krulčiča hitro napredoval in nase prvič opozoril pred tremi leti, letos pa je zablestel. Njegov uspeh je še toliko večji, ker je premagal po vrsti eno leto starejše vrstnike. V predtekmovalni skupini je bil drugi, premagal ga je prvi favorit prvenstva iz Nemčije. V polfinalu je bil Tull prvi in že nakazal načrt, ki sta ga sestavila s trenerjem. V finalni tekmi je povsem zasenčil nemškega veslača in zmagal s časom 7:01,72. Uspeha so bili enako veseli v kanadskem in ameriškem taboru, saj se je našel nekdo, ki je Nemcem spjel zlato kolajno. Zato ni čudno, da se je Izolan znašel na ramenih gostiteljev in tekmecev iz drugih taborov.

KONČNI VRSTI RED: 1. Slovenija (Tull) 7:01,72; 2. Nemčija 7:06,36; 3. Finska 7:19,18; 4. Latvija 7:25,52; 5. Bolgarija 7:28,78; 6. Japonska 7:32,63.

V izolskem klubu so uspeha izjemno veseli. Zlati Erik bo jutri z letalom dopotoval na Dunaj, kjer ga bodo pričakali domači in predstavniki kluba ter ga pripeljali domov, kjer bo predvidoma ob 19. uri Izola svojemu zlatemu fantu pripravila sprejem. (Kreft)

Naročnina: za Italijo mesečna 23.000 Lir - Letna naročnina za 1992 znaša 276.000 lir. Poštni tekoči račun Založništva tržaškega tiska, Trst 13512348; za Slovenijo: mesečna 450 SLT (dnevna 22 SLT). Letna prednaročnina 5.000 SLT za tiste, ki jo poravnajo do 29. 2. 1992. Žiro računa 50101 - 601 - 85845, ADIT Sežana - Partizanska 75 a, telefon 067/73360; Fax 067/72441.

Oglašil: trgovski modul (šir. 1 stolpec viš. 23 mm) 80.000 lir; finančni in legalni 120.000 lir; ob praznikih povšek 20%; mali oglaš 850 lir beseda; osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu. Iva 19%. Naročila sprejemajo: iz dežele Furlanije-Juljske krajine agencija PUBLIEST Srl (vsak dan od 8.30 do 12.30), Trst, ul. Montecchi 6 - Tel. 7796-611 - Fax 768697; iz drugih dežel v Italiji podružnice SPI; iz Slovenije in Hrvaške STUDIO VISTA d.o.o., Ljubljana, tel.-fax 216155 vsak dan od 9. do 13. ure razen sobote.

primorski

dnevnik

torek, 18. avgusta 1992

TRST - Ul. Montecchi 6 - PP 559
Tel. (040) 7796-600 - Tlx 460894 PD I
Fax 040/772418
GORICA - Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 533382 - 535723 - Fax 0481/532958
CEDAD - Ul. Ristori 28
Tel. (0432) 731190 - FAX 0432/730462

Odgovorni urednik Vojimir Tavčar

Izdaja ZTT
Tiska EDIGRAF

Član italijanske
zveze časopisnih
založnikov FIEG

Slovesna maša v romarski cerkvi Marije pomagaj na Brezjah

Ob velikem šmarnu posvetitev slovenskega naroda materi božji

LJUBLJANA — Veliki verski praznik - Marijino vnebovzetje oziroma veliki šmaren ali velika maša, kot mu tudi pravijo, je bil konec preteklega tedna prvič obhajan tudi v Sloveniji. Ob tem verskem prazniku so bile bogoslužne slovesnosti po vsej državi, največje pa na Ptujski gori, Sveti gori in na Brezjah. Prav tu je osrednjo slovesnost vodil ljubljanski nadškof in metropolit dr. Alojzij Šuštar.

Cerkev Marije pomagaj na Brezjah so do zadnjega kotička napolnili romarji iz vse Slovenije, ki so se udeležili svete maše. Slovesno sveto mašo je daroval dr. Alojzij Šuštar, ki je zatem slovenski narod posvetil materi Mariji. Ljubljanski nadškof je spomnil na to, da smo bili v preteklem obdobju priča številnim pomembnim in zgodovinskim dogodkom, ki imajo, po njegovih besedah, edinstven pomen v zgodovini slovenskega naroda, zlasti odkar je Slovenija postala samostojna, neodvisna in mednarodno priznana država. Dr. Šuštar je tudi dodal, da so bili kristjani pri vsem vedno navzoči kot večinski sestavni del mlade države in so vedno spoštovali druge. »Posvetitev slovenskega naroda in slovenske države v povezanosti z vsemi Slovenci po svetu pa bo imela vrednost samo tedaj, če bo doživela potrditev v vsakdanjem krščanskem življenju«, je poudaril dr. Alojzij Šuštar.

Ob prazniku je bila na južnem Primorskem osrednja slovesnost v Strunjanu, kjer so hkrati počastili tudi 480-letnico Marijinega prikazovanja. Maševala sta tržaški škof Lorenzo Bellomi in koprski pomožni škof dr. Janez Jenko. (NIA)

Na sliki: ljubljanski nadškof dr. Šuštar je daroval nedeljsko mašo v Brezjah.

V Mariboru bo spet začel delovati Narodni dom štajerski kulturni center

MARIBOR — V Mariboru bo kmalu ponovno začel delovati Narodni dom, ki so ga Slovenci v Mariboru in na tedanjem Spodnjem Štajerskem ustanovili in postavili pred več kot sto leti. V Narodnem domu so slovenske kulturne, politične in gospodarske organizacije in društva razvile bogato in razvejano dejavnost, ki je močno prispevala k utrjevanju slovenske narodnostne zavesti ob slovenskih severnih mejah. Po drugi svetovni vojni pa so tedanje mestne oblasti zgradbo Narodnega doma, ki je med najbolj impozantnimi v centru mesta, podarile tedanji Jugoslovanski ljudski armadi, ki je v njej uredila »Dom JLA«. Takrat je Narodni dom prenehal delovati.

Po lanskoletni junijski vojni za Slovenijo in po umiku jugoslovanske armade iz Slovenije je zgradba bivšega Narodnega doma ponovno prišla v slovenske roke. Med mariborskimi kulturnimi delavci in ustvarjalci je hitro oživela misel, da bi v Mariboru ponovno začel delovati Narodni dom in književnik Tone Partljič je slovenskemu obrambnemu ministru Janezu Janši poslal odprto pismo, v katerem ga prosi in roti, da zgradbo nekdanjega Narodnega doma čimprej vrne mestnim oblastem.

Kakor hitro je bila impozantna zgradba nekdanjega Narodnega doma ponovno v rokah mariborskih oblasti, je mestni parlament z odlokom ustanovil javni zavod imenovan »Kulturno prireditveni center Narod-

ni dom Maribor«, ki bo organiziral kulturne prireditve mestnega in širšega pomena, posredoval informacije o kulturnem dogajanju v mestu, organiziral sodelovanje med kulturnimi organizacijami in društvi na Štajerskem, pomagal razvijati medmestno in mednarodno kulturno sodelovanje in podobno. V zares čudoviti zgradbi, ki jo je zadnjih 46 let tudi tedanja Jugoslovanska ljudska armada vzdrževala, bo nastal tudi nov prireditveni in kongresni center v središču Maribora, ki so ga Mariborčani tako pogrešali. Poglejmo samo primer: še so letos maturanti vseh treh mariborskih gimnazij morali organizirati svoj maturantski ples v Radenci in v Rogaški Slatini, ker v Mariboru preprosto ni bilo tako velikega prireditvenega središča, da bi v njem lahko zaplesali maturanti ene same gimnazije skupaj s svojimi starši. Že naslednje leto se bodo lahko zavrteli na parketu v elegantni, veliki dvorani Narodnega doma.

Mestne oblasti so se odločile, da bo Narodni dom vodil in upravljal poseben svet, v katerem bodo imeli svoje predstavnike mariborski kulturni ustvarjalci, kulturne organizacije in društva ter mestni parlament in zaposleni v Narodnem domu. Takšna organizacija naj bi prispevala, da bi Narodni dom imeli za svoj res vsi kulturniki v mestu in širše na Štajerskem.

Zdi se, da so dogodki v zvezi s ponovnim rojstvom Narodnega doma v Mariboru od lanskega poletja doslej dobesedno prehiteli eden drugega, zato kljub ustanovitvi Narodni dom še ne more takoj začeti z delom, saj je treba najti še nekaj ustreznih ljudi in urediti nekaj finančnih in drugih vprašanj. Če bi na začetku poletja lani kateri izmed mariborskih kulturnikov dejal, da bo tedanja armada vrnila mestu zgradbo nekdanjega Narodnega doma, k čemur jo je kmalu po večstrankarskih volitvah pozval mariborski Demos, bi veljal za nerealista. Vojno in dogodke, ki so ji sledili, pa so spretni mariborski kulturni delavci znali izkoristiti tako, da je ena najlepših zgradb v centru mesta, ki je bila v prejšnjem stoletju za njih tudi zgrajena, ponovno v njihovem upravljanju.

Kmalu bo v centru Maribora zgrajena tudi nova zgradba Slovenskega narodnega gledališča, v kateri bo dvorana z več kot tisoč sedeži. Mariborski kulturniki, ki so desetletja tarnali, da jim primanjkuje ustreznih prostorov, bodo tako, kakor kaže, ne nadoma razrešili vse prostorske probleme, kar bo brez dvoma nov izziv za kulturno ustvarjalnost v štajerski metropoli. (NIA)

Odnosi med samostojnima Slovenijo in Hrvaško že dalj časa niso najboljši

Na dveh stolih je težko sedeti

LJUBLJANA — Ko so leta 1972 nekega starega uglednega slovenskega akademika vprašali, kaj počne, je odgovoril: »Kopljem predor pod Hrvaško proti Srbiji.« S tem je hotel pojasniti, da si prizadeva za okrepitev odnosov med Slovenijo in Srbijo, ki so jih Hrvati spet poskušali ogroziti s svojim nacionalnim gibanjem leta 1971, piše v Mladini Ivan Zvonimir Čičak.

Celotna slovenska politika od prve svetovne vojne do lani si je prizadevala za krepitev odnosov s Srbijo mimo Hrvaške, ker je bilo to v političnem in gospodarskem interesu Slovenije. Kasnejši razvoj dogodkov je v Sloveniji okrepil t.i. »separatistične sile« in Slovenija je postala samostojna država, ki je celo med vojno prek Madžarske še vedno ohranjala dobre gospodarske odnose s Srbijo, kar pa je pokvarila resolucija ZN.

Zaradi takšne zgodovine se je v Sloveniji razvila precejšnja previdnost glede tega, kar počne Hrvaška in Srbija in kar bi lahko ogrozilo kontinuiteto odnosov, ki so visoko razviti Sloveniji zagotavljali surovine in trg.

Dogodek, ki se je pripetil v petek v Bruslju, je Slovencem pa tudi Bosancem povzročil resne skrbi, saj je Tudman v opisani politiki poskušal narediti svojevrstno razpoko, to pa je po mnenju nekaterih povezano predvsem z njegovimi interesi, ki se nanašajo na razdelitev Bosne med Hrvaško in Srbijo, poudarja Zvonimir Čičak.

Strah pred takšnimi novimi zvezami je v Sloveniji verjetno še močnejši, ker je na zadnji tiskovni konferenci Tudman de facto obtožil Slovenijo, da je kriva za postavljanje »trdlj« in rigidnih mejnih prehodov, in napovedal akcijo, ki bo po našem mnenju, piše Čičak, v prvi fazi prinesla nacionalizacijo slovenskih počitniških domov, v drugi fazi pa bodo prišli na vrsto tudi vikendi slovenskih državljanov na Hrvaškem.

In ne samo to, nadaljuje avtor prispevka, že v tej turistični sezoni je minister Marcelo Popović prišel v Istro z zahtevo, da se slovenske turiste obravnava kot tužce, vendar tega tokrat - glede na to, kako pozno je posredoval - ni bilo mogoče izpeljati, ker so bili sporazumi podpisani že prej.

Tako bo Slovenija verjetno dobila nazaj bumerang svoje politike, s katero se je zavzemala za de facto gospodarsko ostajanje v Jugoslaviji in politično osamosvojitve od nje. Torej za osamosvojitve v gospodarstvu in politiki v tisti meri, ki ustreza njej, in za ohranitev starih odnosov v tisti meri, ki prav tako ustreza njej. Po Čičkovem mnenju bi morala Slovenija spremeniti svojo politiko in odnose do Hrvaške, kajti po utripu ljudstva le-to na Hrvaškem ni pretirano proslovensko razpoloženo.

Mogoče bi Sloveniji za najboljši model odnosov do Hrvaške moralo služiti to, kako se je do nje v tej vojni vedla Madžarska. Posebno glede na zgodovino, ki obremenjuje odnose med Hrvati in Madžari.

V trenutku, ko se bo končala hrvaško-srbska vojna, se bo pokazala vsa komplementarnost gospodarstev obeh držav in verjetno bosta obnovili gospodarsko sodelovanje, to pa bo še bolj marginaliziralo položaj Slovenije v odnosu do bivše Jugoslavije. Dolgoročno to najbolj ustreza Hrvaški, in če bo Slovenija pokazala dovolj modrosti, bo ustrezalo tudi njej, končuje Ivan Zvonimir Čičak. (STA)

LJUBLJANA — Na nenavaden, malce teatralen način, namreč s priznanjem Makedonije, je Moskva napovedala vrnitev Rusije na Balkan, obenem pa, kot kažejo nekatera dejstva, napovedala končnico razpleta jugoslovanske oziroma balkanske krize. Na posreden način je Boris Jelcin tudi priznal obstoj in skoraj zanesljivo širjenje notranjerskih razhajanj in konfliktov. Predvsem med takimimeno »evrofilsko« strujo in politično mešano, a močno strujo »čuvarjev velikoruskih tradicij, ki jih združuje geslo »Moskva je tretji Rim, četrtega pa ne bo«.

Očitno je namreč, da gre za vrnitev z močno zreduciranimi cilji, kar bi zelo težko vzeli kot znak notranjepolitične stabilnosti Rusije in bogvekakoli močne pozicije na mednarodni politični sceni. Prej nasprotno. Makedoniji ta akt brez dvoma veliko pomeni, bolj pomembno in bolj simptomatično pa se zdi dejstvo, da se je za tak korak Jelcin odločil po pogovorih z bolgarskim vodstvom. Z naznanjanjem priznanja v srcu Bolgarije, tradicionalne rivalke Grčiji in Srbiji, ki sta najbolj oster par nasprotnikov mednarodne afirmacije Makedonije, je ruski predsednik Atenam in Beogradu sporočil, da Moskva v tem trenutku svoje »pokroviteljstvo« ponuja Srbiji, čas pa bo pokazal ali to velja tudi za morebitne bolgarske načrte glede Makedonije. Spomniti velja, da je Sofija prva priznala Makedonijo,

Rusija se vrača na Balkan

ni pa priznala posebnosti makedonskega naroda.

Ruska »rekonkvista« v »plazedem se slogu« je povsem v skladu s tradicionalno rusko državno politiko v tem delu Evrope. Vsakič ko ni bila dovolj močna, da bi pod svojo kapo naenkrat pospravila čim večje število balkanskih držav se je Rusija najprej obračala in oprijemala Bolgarije kot glavne izhodiščne točke za naslednje etape. Razlog za to je predvsem zelo ugoden geostrateški položaj Bolgarije (veliko bolj ugoden kot je položaj Srbije), pa tudi »fanariotska« (verolomna) sposobnost Bolgarov, da svoje komparativne prednosti brez prevelikega moraliziranja »spravijo v denar«.

Rusija se, torej, na daljše steze prav gotovo ne bo odpovedala vlogi »voditeljice« skupine držav iz takimimeno »bizantinskega kroga«. Eden od glavnih predpogojev za to operacijo pa je nekakšna oblika tolerance in sodelovanja med temi državami. Med njimi nikakor ne sme priti do vojne, do prelivanja krvi med temi »pravoslavnimi narodi«, ker bi prav to za dalj časa onemogočilo ustvarjanje kakršnekoli asocijacije med njimi. Samo v tem stoletju je bilo med

temi državami kar nekaj vojn, prav zaradi delitve ozemlja Makedonije. Tudi na ta način je treba brati Jelcinovo priznanje Makedonije.

Razlog več za zaskrbljenost Makedoncev, posebej če v teh igrah sodeluje tudi uradno Skopje, bi lahko bilo dejstvo, da so na začetku »ostre« reakcije Aten in Beograda hitro utihnile in da so moskovski »advokati« Srbije in Grčije dokaj nonšalantno »prespali« ta dogodek. Za kaj točno gre, je v tem trenutku težko oceniti, povsem zanesljivo pa drži, da se za ta korak Jelcin ni odločil brez podpore vplivnih zahodnih krogov, o čemer na nek način priča tudi dejstvo, da je prav te dni v javnost prišla »resnica« o koncentracijskih taboriščih v Bosni.

Če je šlo za podporo zahoda, skoraj gotovo ni šlo brez določenih pogojevanj, morda tudi »evropeiziranja« Rusije. Prav to, v nobenem primeru pa ne »velikoruski cilji«, je vzrok razhajanj in konfliktov med »evrofilsko« Jelcinovo strujo in vrhom vse bolj močne Ruske cerkve, združene z pristaši »bolševizma« oziroma »marksistične inačice« pravoslavja. Na zahodu rusko stran tudi tokrat drži Francozi, ki pa »boleha« za drugo bo-

lezinjo namreč za idejo o »Evropi od Rokavskega kanala do Urala«. Torej o tvorbi, v kateri naj bi bila tudi Rusija. V Parizu računajo, da se le na tak način lahko amortizira vpliv Nemčije v Evropi in ZDA na Evropo. V tem sklopu so zelo pomembni tudi zavezniki na Balkanu, predvsem Srbija, zavezništvo katere je Francija svojčas »kupila« z zavzemanjem za ustvarjanje prve Jugoslavije oziroma razširjene Srbije. Pred letom dni je Francija vztrajala na ohranjanju Jugoslavije, čeprav je vse kazalo na razpad, danes pa taista Francija »minira« kakršnokoli akcijo mednarodne skupnosti, ki bi pomenila vojaško intervencijo proti Srbiji in Črni Gori.

S takšno politiko si je Francija (s pomočjo Moskve) utrdila visok rating na vzhodni strani bivše Jugoslavije, obenem pa napravila kredite v zahodnem delu nekdanje federacije. Vzhodni del nekdanje Jugoslavije (Srbija, Črna Gora in Makedonija) je torej že »razprodan« in povsem sodeč se bo organiziral v nekakšni obliki asocijacije.

Veliko bolj kompliciran pa je položaj takimimeno »zahodnega dela nekdanje Jugoslavije, in

sicer ne samo zaradi vojne v Bosni, temveč, kot se zdi, tudi zaradi velikega števila zainteresiranih držav, ki naj bi bile »pokrovitelji« Slovenije, Hrvaške in Bosne in Hercegovine. V tem trenutku samo Nemčija izpolnjuje vse »pogoje« za to vlogo. Mogoče prav v tem tiči eden izmed razlogov za nadaljevanje vojne v Bosni, ali pa za toleranten odnos Francije (in Velike Britanije) do razširjanja Srbije globoko čez reko Drino, »naravno« mejo med »vzhodno« in »zahodno« sfero nekdanje Jugoslavije. Na Drini je svojčas počilo tudi Rimsko cesarstvo na vzhodni del (Bizanc) in zahodni del (Rim).

Ne gre, seveda spregledati niti dejstva, da z obeh strani Drine, torej v zahodnem kakor tudi vzhodnem »trilingu« nekdanjih jugoslovanskih republik, obstajajo države, ki lahko brez ovir sodelujejo z vsemi na tem prostoru. Gre za Slovenijo na eni in Makedonijo na drugi strani. Bližajoča se konferenca o Jugoslaviji v Londonu bo verjetno pokazala, ali je vse to le sovpad okoliščin ali pa del nekakšnega scenarija. Na tem srečanju se bodo po vsej verjetnosti »identificirali« tudi dvojni ex jugoslovanski igralci oziroma tisti, ki ne glede na posamične interese destabilizirajo odnose na regionalni ravni, ali, z drugimi besedami, v obeh polovicih nekdanje Jugoslavije, in v skrajni konsekvenci delajo za francoske (in ruske) interese v tem prostoru. (NIA)